

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 8.11.2006
KOM(2006) 649 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**Strategie rozšíření a hlavní výzvy na roky 2006 – 2007
Včetně zvláštní zprávy o schopnosti EU integrovat nové členy, která je připojena v
příloze**

{SEK(2006) 1383}
{SEK(2006) 1384}
{SEK(2006) 1385}
{SEK(2006) 1386}
{SEK(2006) 1387}
{SEK(2006) 1388}
{SEK(2006) 1389}
{SEK(2006) 1390}

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Strategie rozšíření a hlavní výzvy na roky 2006 – 2007

Včetně zvláštní zprávy o schopnosti EU integrovat nové členy, která je připojena v příloze

1. ÚVOD

V průběhu několika desetiletí bylo rozšiřování základem vývoje EU. Hlavní podstatou evropské integrace je překlenout rozdělení Evropy a přispět mírovému sjednocení kontinentu. Z politického hlediska rozšiřování EU napomohlo vyrovnat se s hlavními změnami, jako například s pádem diktatur a komunismu. Na celém kontinentu upevnilo demokracii, lidská práva a stabilitu. Rozšiřování odráží podstatu EU jako měkké velmoci, která působením vlastní přitažlivé síly dosahuje více, než by dokázala jinými prostředky.

Rozšiřování napomohlo z ekonomického hlediska zvýšit prosperitu a konkurenceschopnost a umožnilo rozšířené Unii lépe reagovat na výzvy související s globalizací. Evropě jako celku přineslo bezprostřední výhody. Rozšiřování zvýšilo váhu EU ve světě a učinilo z ní silnějšího partnera na mezinárodním poli.

Přistoupení Bulharska a Rumunska k 1. lednu 2007 ukončí páté rozšíření následující po přistoupení deseti nových členských států v květnu 2004. Důsledné přípravy se promítly do jejich hladké integrace do orgánů a politik EU. Nové členské státy dosáhly vynikající úrovně souladu s právem EU a značně přispívají k činnosti orgánů EU. Vykazují růst hospodářské činnosti, obchodu a investic a také vysokou míru hospodářského růstu.

Stávající program rozšiřování se týká zemí západního Balkánu a Turecka. Těmto zemím byla načrtnuta perspektiva, že se stanou členy EU, jakmile splní nezbytné podmínky. Uvedené země se nacházejí v různém stádiu přistoupení k EU. Chorvatsko a Turecko vyjednávají o přistoupení. Bývalá jugoslávská republika Makedonie se v prosinci 2005 stala kandidátskou zemí. Ostatní země západního Balkánu dosahují pokroku při naplňování své evropské perspektivy.

V období 2006 – 2007 stojí program rozšiřování EU před řadou velkých výzev. Tyto výzvy se především týkají přístupových jednání s Tureckem, otázky budoucího statusu Kosova, vztahů se Srbskem a získání větší nezávislosti Bosny a Hercegoviny ve správě věcí veřejných. Tyto záležitosti jsou důležité z hlediska těchto zemí a dotýkají se geopolitických otázek ovlivňujících bezpečnost a stabilitu v Evropě jako celku. Cesta směřující ke členství v EU je hodnotná sama o sobě, i když k samotnému přistoupení může dojít až po mnoha letech. Vzhledem k tomu, že je tato cesta plná výzev, EU musí být do celého procesu náležitě zapojená.

Předvstupní strategie a jednání s kandidátskými zeměmi a s potenciálními kandidáty by měly být prováděny podle pevně stanovených pravidel a měly by dodržovat sjednané podmínky. Finanční podporu bude EU od ledna 2007 poskytovat prostřednictvím nově vytvořeného nástroje pro předvstupní pomoc. Finanční pomoc se zaměří na priority označené v přístupovém partnerství a v evropském partnerství.

Rozšiřování EU představuje historický projekt vycházející z vize sjednocené Evropy a její globální úlohy. Je třeba, aby všechny evropské národy tento projekt sdílely a podporovaly; zajistí se tak plná demokratická legitimita. Hlavní rozhodnutí, která vedou k přistoupení některé ze zemí, přijímají demokraticky zvolené orgány v jednotlivých členských státech a v Unii.

Členské státy musí převzít iniciativu a uvést důvody, proč je podle nich rozšiřování v zájmu EU. Komise je připravena zlepšit tok objektivních informací, dát jim uživatelsky vstřícnější formu a spolupracovat s členskými státy a Evropským parlamentem, aby v otázce rozšiřování dosáhla efektivnější komunikace s veřejností.

Evropská rada bude otázku rozšiřování projednávat na svém zasedání konaném v prosinci 2006. V závěrech ze svého zasedání konaného v prosinci 2005 Rada uvedla, že strategie, kterou v loňském roce vypracovala Komise, představovala pro jednání o rozšiřování v roce 2006 dobrý základ. Tato strategie zdůrazňuje, že pečlivě řízené rozšiřování může rozšířit a prohloubit evropskou integraci. Strategie vychází ze tří základních zásad: konsolidace stávajících závazků vůči zemím zapojeným do procesu, uplatňování spravedlivých a pevně stanovených podmínek a zintenzivnění komunikace s veřejností o otázkách rozšiřování.

EU bere vážně obavy týkající se tempa rozšiřování. Aby nedošlo k přílišnému rozšiřování závazků, je EU při přijímání nových závazků opatrná, ale dodržuje stávající, přijaté ve vztahu k zemím, které jsou již součástí procesu.

Pevně stanovené podmínky se uplatňují na všechny kandidátské a potenciální kandidátské země. Jakýkoli nový krok v přístupovém procesu záleží na pokroku, kterého jednotlivé země dosáhly v zavádění politických a hospodářských reforem. Přístupový proces představuje dlouhodobé úsilí. Je proto je třeba nadále udržovat motivaci jednotlivých zemí, aby pokračovaly v reformách. EU rovněž musí zajistit větší transparentnost tohoto procesu.

Podle rozhodnutí Evropské rady z června 2006 je třeba provést reformu vlastních orgánů EU. Než bude nový člen připraven na přistoupení k Unii, je třeba zavést nové institucionální uspořádání. Do budoucna je další důležitou otázkou financování EU. Schopnost EU přijímat nové členy a zachovávat přitom integrační energii bude mít v budoucnu mnohem větší význam. Zvláštní zpráva Komise, která je uvedena v příloze k tomuto dokumentu, upravuje přístup, jenž má zajistit zachování schopnosti EU efektivně fungovat a zároveň provádět program rozšiřování navržený tak, aby reagoval na výzvy budoucích let.

Do procesu rozšiřování však nejsou zapojeny všechny evropské země. EU navázala rozmanité vztahy s ostatními zeměmi, včetně zemí Evropského hospodářského prostoru, bilaterální vazby se Švýcarskem, evropskou politikou sousedství a strategické partnerství s Ruskem. Cílem Evropské politiky sousedství je posílit prosperitu, stabilitu a řádnou správu věcí veřejných v zemích sousedících s EU, a to prostřednictvím užších politických vztahů a hospodářské integrace. Komise brzy předloží návrhy směřující k posílení evropské politiky sousedství.

Tento dokument vychází ze stávající strategie EU a stanoví přístup, na základě kterého bude možné získat ponaučení z pátého rozšíření, podpořit země se na jejich cestě k členství v EU, posílit veřejnou podporu dalšího rozšiřování, reagovat na výzvy rozšiřování a zajistit integrační schopnost EU. Výše uvedené představuje základ pro dosažení obnoveného konsensu ohledně rozšiřování.

2. PÁTÉ ROZŠÍŘENÍ

Rozšiřování prokázalo svou stálou hodnotu jedné z nejučinnějších politik EU úspěšně napomáhající míru, stabilitě a demokratickému rozvoji na celém kontinentu. Deset členských států, které přistoupily k EU v roce 2004, pokračuje v bezproblémové integraci do orgánů a politik EU. V obecné rovině fungují demokratické politické systémy nových členských států nadále dobře. Tyto státy vykazují vynikající úroveň souladu s právem EU a značně přispívají k činnosti orgánů EU. Orgány EU i nadále fungují efektivně. Rozšiřování posílilo postavení EU v mezinárodním politickém a hospodářském životě a zlepšilo vyjednávací pozici EU na různých fórech. Rozšiřování rovněž obohatilo kulturní dědictví EU.

Rozšiřování zvyšuje bezpečnost a stabilitu v Evropě a zároveň přináší hospodářské výhody. Nové členské státy rychle dohání staré členské státy. Staré členské státy využívají nové obchodní a investiční příležitosti. Rozšiřování je přínosem pro hospodářství celé EU a napomáhá lépe čelit výzvám souvisejícím s globalizací¹. Postupné přijetí eura novými členskými státy, počínaje Slovinskem ke dni 1. ledna 2007, tento pozitivní trend ještě posílí.

Rozšířená Unie znamená účinnější dělbu práce a EU je tak lépe vybavená pro globální konkurenci. V obecné rovině poslední rozšíření zapůsobilo jako katalyzátor pro hospodářský růst a modernizaci v EU. Tuto skutečnost jasně potvrzuje řada studií provedená v poslední době. Konkrétní výhody lze například najít ve třech členských státech, které při přistoupení deseti nových členských států zavedly volný pohyb pracovníků. Výhody z toho vyplývající jsou vyšší národní důchod, vyšší příjmy z daní a zmenšení šedé ekonomiky. Pracovníci z nových členských států napomáhají překlenout nedostatek kvalifikovaných pracovníků na pracovním trhu a dobře se přizpůsobují novému kulturnímu prostředí². Na základě těchto zkušeností dalších pět členských států otevřelo své pracovní trhy a dva poskytly na své pracovní trhy částečný přístup³.

Příprava Bulharska a Rumunska na členství v EU pokračuje na základě pevně stanovených podmínek a EU ji plně podporuje. Obě země zavedly v průběhu přístupových jednání dalekosáhlé reformy. Monitorovací zprávy Komise z října 2005, května 2006 a září 2006 však označily oblasti zvláštního zájmu, ve kterých je třeba vyvinout větší úsilí. Na základě dosaženého pokroku budou Bulharsko a Rumunsko ke dni 1. ledna 2007 způsobilé vzít na sebe práva a závazky vyplývající z členství v EU. Zpráva ze září uvádí přísné podmínky, které mají v těchto zemích zajistit kontinuální pokrok v provádění reformního procesu, a to před přistoupením i po něm. Zpráva rovněž upozornila na ustanovení v *acquis* a ve smlouvě o přistoupení, aby zajistila, že politiky a orgány EU budou účinně fungovat i nadále. V případě potřeby nebude Komise kdykoli váhat s použitím těchto mechanismů.

Přistoupení Bulharska a Rumunska ukazuje zemím, které se nacházejí v dřívějším stádiu příprav na členství, že je konečný cíl dosažitelný. Je rovněž zdrojem celé řady zkušeností, které jsou v současné době zapracovávány do předvstupní strategie. Je tedy zřejmé, že již v dřívějším stádiu procesu je třeba se zabývat takovými otázkami, jako je např. reforma soudnictví a boj proti korupci a organizovanému zločinu. Komise se například snaží zvýšit

¹ Sdělení Komise – Dva roky pro rozšíření – hospodářský úspěch – KOM(2006) 200 ze dne 3. května 2006.

² Sdělení Komise – Zpráva o fungování přechodných opatření vyplývajících ze smlouvy o přistoupení z roku 2003 (období od 1. května 2004 do 30. dubna 2006) – KOM(2006) 48 ze dne 8. února 2006.

³ Úplné otevření trhu: květen 2004: Irsko, Spojené království, Švédsko – květen 2006: Španělsko, Řecko, Finsko, Portugalsko – červenec 2006: Itálie. Částečné otevření trhu: Belgie, Francie.

povědomí o tom, jak nejlépe zajistit nezávislost, nestrannost a účinnost soudnictví a předcházet korupci. Komise navíc zdůrazňuje nutnost podporovat dlouhodobé reformy ve veřejné správě. Odpovědná a efektivní veřejná správa, založená na kritériích profesionálního rozvoje, umožňuje, aby se země na přistoupení lépe připravila a následně dobře fungovala jako členský stát. To je prospěšné pro celou zemi.

Páté rozšíření obecně představuje značný úspěch. Výhody tohoto rozšíření budou využívány po řadu nadcházejících let. Více než 100 milionů nových občanů EU a jejich rostoucí příjmy napomohou posílit evropské hospodářství. Rozšíření přineslo vyšší standardy demokracie a uplatňování zásady právního státu v Evropě. Posílilo bezpečnost všech občanů EU a zvýšilo prosperitu Unie.

3. PROCES ROZŠÍŘOVÁNÍ

V současné době vychází politika rozšiřování z tří základních zásad: konsolidace závazků, stanovení podmínek a komunikace.

Konsolidace programu rozšiřování EU znamená, že Unie je při přijímání nových závazků opatrná, ale dodržuje stávající závazky přijaté vůči zemím, v nichž již proces rozšiřování probíhá. EU zahájila přístupová vyjednávání s Tureckem a Chorvatskem a dalším zemím západního Balkánu nabídla evropskou perspektivu. Tento závazek je pro tyto země velkou pobídkou, aby pokračovaly v reformách.

Prísne ale spravedlivé, podmínky se uplatňují na všechny kandidátské a potenciální kandidátské země. Každý krok kupředu závisí na pokroku, kterého každá ze zemí dosáhla při plnění nezbytných podmínek v jednotlivých stádiích procesu přistoupení. Tento přístup napomáhá konsolidaci reforem a přípravě nových členských států na plnění jejich závazků po přistoupení.

Aby bylo rozšiřování úspěšné, musí EU zajistit, aby její občané podporovali. Členské státy musí převzít iniciativu při efektivní komunikaci ohledně procesu rozšiřování a zaměřit se přitom na výhody, které z něj vyplývají pro občany EU. Pro proces rozšiřování EU je nadále zásadní demokratická legitimita.

3.1. Přístupová vyjednávání

Přístupová vyjednávání s Chorvatskem a Tureckem, která byla na základě jednomyslného souhlasu členských států zahájena v říjnu 2005, představují povzbuzení politických a hospodářských reforem v těchto zemích a posílení dobrých vztahů s jejich sousedy. Vyjednávání jsou vedena na základě jasného a pevně stanoveného rámce pro vyjednávání, který schválila Rada jednomyslně. Tempo vyjednávání závisí na rychlosti provádění reforem.

V průběhu přístupových vyjednávání jsou uzavírání ujednání, podle nichž se kandidátské země zavazují k uplatňování celého systému právních předpisů a politik EU, označovaných jako *acquis*. Země musí *acquis* přijmout a provádět a zároveň dodržovat politické cíle vyplývající ze Smluv. Vyjednávání umožňují, aby se kandidátské země a EU shodly na opatřeních, která by mohla být pro snazší integraci nezbytná. Jednotlivé země jsou hodnoceny podle dosažených výsledků: vyjednávání poskytují zemím příležitost, aby prokázaly svou schopnost dokončit nezbytné reformy a splnit všechny požadavky členství.

Průběh vyjednávání má určitou strukturu. V rámci tzv. procesu „screeningu“ se od října 2005 sešly stovky odborníků z Turecka, Chorvatska a Komise, aby vyložili *acquis*, posoudili, v jaké míře země dosáhly souladu s *acquis*, a prověřili plány jeho provádění. V současné době byl proces screeningu ukončen pro všechny kapitoly *acquis*.

Po ukončení screeningu jednotlivé kapitoly členský stát na základě doporučení Komise rozhodne, zda kapitola může být pro vyjednávání otevřena, nebo stanoví referenční kritéria, která kandidátská země musí splnit proto, aby vyjednávání mohla být otevřena. Při zahájení jednání Unie zakotví společnou pozici, včetně referenčních kritérií, která je třeba k předběžnému uzavření kapitoly splnit.

Referenční kritéria představují nový nástroj, který byl zaveden na základě ponaučení vyplývajícího z páteho rozšíření. Jejich účelem je zlepšit kvalitu vyjednávání – kandidátským zemím se poskytnou pobídky k včasné realizaci nezbytných reforem. Referenční kritéria je možné zhodnotit a jsou navázána na základní prvky jednotlivých kapitol *acquis*. Referenční kritéria pro zahájení vyjednávání se týkají základních přípravných kroků, které jsou nutné pro budoucí dosažení souladu s *acquis* (jako např. strategie nebo akční plány), a splnění smluvních povinností, které odrážejí požadavky *acquis*. Referenční kritéria pro uzavření kapitoly představují legislativní opatření, správní nebo soudní orgány a záznamy provádění *acquis*. Kapitoly související s hospodářskou oblastí rovněž obsahují kritérium fungujícího tržního hospodářství.

Pokud kandidátská země přestane splňovat referenční kritéria pro zahájení vyjednávání v kapitole, ohledně níž již vyjednávání probíhají, může Komise navrhnout pozastavení vyjednávání této kapitoly. Pokud kandidátská země přestane splňovat referenční kritéria pro uzavření kapitoly v případě kapitoly, která byla předběžně uzavřena, Komise může státu navrhnout, že přístupová jednání ohledně této kapitoly budou znovu otevřena.

Unie očekává, že země budou v průběhu celého vyjednávání splňovat politická kritéria a budou usilovat o dosažení vyšších standardů. Výsledky dialogu se zeměmi, které se týkají jejich úspěchu při řešení otázek spadajících do politických kritérií, budou převedeny do procesu vyjednávání. Komise připraví dialog s členskými státy a bude je zpětně informovat prostřednictvím příslušných orgánů Rady. Stávající rámec vyjednávání navíc obsahuje kapitolu soudnictví a základní práva, která se má zabývat politickými otázkami. Umožňuje to, aby byl pokrok v základních oblastech důkladně kontrolován.

Stávající rámce pro vyjednávání upravují možnost pozastavení přístupových vyjednávání v případě, kdy dojde k vážnému a trvalému porušování zásady svobody, demokracie, dodržování lidských práv a základních svobod a zásady právního státu. Zvýšená pozornost věnovaná politickým reformám zlepší kvalitu přístupových vyjednávání a v kandidátských zemích podníká realizaci nezbytných reforem.

Proto budou výsledky dialogu se zeměmi ohledně jejich hospodářských reforem rovněž převedeny do procesu vyjednávání. Komise připraví dialog s členskými státy a bude je zpětně informovat prostřednictvím příslušných orgánů Rady. Tento dialog se zaměřuje na dodržování hospodářských kritérií a na konvergenci s ekonomikami EU. Je zásadní, aby kandidátské země byly před přistoupením fungujícími tržními ekonomikami, které jsou způsobilé soutěžit na vnitřním trhu. Předvstupní pomoc se podrobněji zaměří na splnění tohoto cíle.

3.2. Předvstupní strategie

Ústředními prvky předvstupní strategie jsou přístupové partnerství a evropské partnerství. Na základě zjištění vyplývajících ze zprávy Komise o pokroku dosaženém jednotlivými zeměmi stanovují partnerství priority proto, aby tyto země dosáhly pokroku na cestě ke společnému cíli – členství v EU. Tato partnerství rovněž upravují rámec pro pomoc EU směřující k dosažení tohoto cíle. O stávajících partnerstvích rozhodla Rada v tomto roce. Komise je hodlá přezkoumat na konci roku 2007. Komise v současné době navrhuje evropské partnerství pro Černou horu v návaznosti na vyhlášení nezávislosti.

Nástroj pro předvstupní pomoc

Komise začne od 1. ledna 2007 používat nový finanční nástroj pro prosazování modernizace, reformy a souladu s *acquis*, a to nástroj pro předvstupní období (Instrument of Pre-Accession). Tento nástroj zcela nahradí předcházející nástroje pomoci, jako byly např. Phare, Cards, Ispa a Sapard. Kandidátské a potenciální kandidátské země jsou způsobilé přijímat finanční prostředky podle nového nástroje. Jednotný systém pravidel a postupů a větší flexibilita zajistí větší dopad a lepší využívání finančních prostředků EU při jejich rozdělování. Země západního Balkánu a Turecko budou moci v příštích sedmi letech využít téměř 11,5 miliardy EUR. Komise předkládá víceletý finanční rámec, který stanoví přibližné částky pro rozdělení finančních prostředků z nástroje předvstupní pomoci pro jednotlivé země a pro jednotlivé hlavní prvky.

Vzhledem k tomu, že zásadní úkoly obnovy po konfliktu byly v Srbsku, Černé Hoře a v Bývalé jugoslávské republice Makedonie splněny, Evropská agentura pro obnovu ukončí své činnosti do konce roku 2008. Poskytování pomoci, které bude probíhat podle priorit vyplývajících z nové situace, převezmou delegace Komise a, jakmile na to budou připraveny, vlastní orgány jednotlivých zemí. Zavedení nástroje pro předvstupní období představuje příležitost pro užší koordinaci s Evropskou investiční bankou, Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj, Světovou bankou a dalšími mezinárodními finančními institucemi. Komise naváže na stávající spolupráci, aby spolu se svými partnery zajistila mobilizaci co nejúčinnější kombinace grantů a půjček, které podpoří modernizaci a rozvoj v rámci celého regionu.

Provádění plánu pro západní Balkán

Všechny země západního Balkánu dosáhly pokroku při realizaci svých evropských perspektiv v rámci plánu, který Komise v loňském roce předložila ve svém strategickém dokumentu o rozšiřování. Všechny země postupují kupředu na základě svých výsledků, v závislosti na úspěšném plnění požadavků. Uspokojivé záznamy země o provádění povinností vyplývajících z dohody o stabilizaci a přidružení (včetně ustanovení souvisejících s obchodem) jsou důležitým prvkem především v okamžiku, kdy EU posuzuje žádost o členství.

V Salcburku v březnu 2006 EU znovu potvrdila svůj závazek v návaznosti na program ze Soluně, že budoucnost zemí západního Balkánu leží v Evropské unii, a vyzvala tyto země, aby se více zapojily do procesu regionální spolupráce. Regionální spolupráce je pro dlouhodobou stabilitu, hospodářský rozvoj a smíření na západním Balkánu nadále zásadní.

Země jihovýchodní Evropy se v tomto roce shodly na tom, že zřídí nový rámec, který si vezmou více za svůj a který bude vycházet z procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě. Bude zřízena Rada pro regionální spolupráci, která sdruží zástupce jihovýchodní Evropy a zástupce mezinárodního společenství. Komise tento proces velmi podporuje. Komise rovněž vítá vstup

Smlouvy o Energetickém společenství a dohody o evropském společném leteckém prostoru v platnost v roce 2006.

EU bude podporovat mezilidské kontakty především tím, že studentům a vědcům umožní získat více stipendií a zjednoduší vízový režim. Chorvatští občané mají výjimku z vízové povinnosti v případě krátkodobého pobytu. Komise navrhla Radě, aby jí umožnila vyjednat s ostatními zeměmi v regionu dohody o usnadnění vízového režimu, s cílem uzavřít tyto dohody v roce 2007. Návrh se vztahuje i na zpětné přebírání, s výjimkou Albánie, se kterou EU již uzavřela dohodu o zpětném přebírání osob. EU bude navíc v hlavních oblastech, jako je např. energetika, doprava a hospodářská spolupráce, i nadále poskytovat pomoc.

Země jihovýchodního Evropy zahájily v dubnu 2006 vyjednávání o uzavření regionální dohody o volném obchodu s cílem uzavřít tuto dohodu do konce roku 2006. Komise a Pakt stability tento proces plně podporují⁴. EU brzy zavede ve svých dohodách s Chorvatskem a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonie diagonální kumulaci pravidel původu, což později učiní i v dohodách s ostatními zeměmi. To posílí regionální obchod a investice. Albánie, Chorvatsko a Bývalá jugoslávská republika Makedonie jsou již členy Mezinárodní obchodní organizace (WTO). Úsilí Bosny a Hercegoviny, Černé Hory a Srbska se brzy promítne do jejich přistoupení k WTO, což jim napomůže při posílení vazeb regionálního obchodu, dosažení hospodářských reforem a provádění budoucích dohod o stabilizaci a přidružení.

4. ZAJIŠŤOVÁNÍ VEŘEJNÉ PODPORY ROZŠÍŘOVÁNÍ

Program rozšíření poskytuje Unii způsoby a prostředky, jak reagovat na řadu výše uvedených výzev. Vyhlídka na přistoupení k EU navržená zemím západního Balkánu a Turecku představuje pro reformy v těchto zemích důležitý katalyzátor. Přináší výhody pro celou EU, pokud jde o růst, stabilitu a bezpečnost. Tyto výhody však musí být lépe vysvětleny veřejnosti. Je třeba občanům naslouchat, věnovat se jejich obavám a poskytnout jim faktické informace. Členské státy musí s podporou Evropského parlamentu a Komise převzít iniciativu. Členské státy, za podpory regionálních a místních orgánů a subjektů občanské společnosti, které jsou občanům nejbližší, musí občanům rozšířené EU vysvětlovat výhody, jež jim politika rozšiřování přinesla.

Při zajišťování veřejné podpory pro další rozšíření je třeba zvýšit vzájemné porozumění. Komise v tomto směru zahájila v roce 2005 dialog s občanskou společností probíhající mezi EU a kandidátskými a potenciálními kandidátskými zeměmi. Cílem tohoto programu je prosazování interakce mezi nevládními organizacemi, jako jsou např. studentské výměny, studijní cesty novinářů, výměny mezi organizacemi žen, odborů a obchodních kruhů.

Komise přijme tato opatření:

- Komise podporuje větší transparentnost. Doporučuje, aby byly zveřejněny zprávy o screeningu, referenční kritéria pro zahájení vyjednávání o jednotlivých kapitolách i závěrečný společný postoj EU.

⁴ Pakt stability pro jihovýchodní Evropu představuje rámec regionální politiky zřízený mezinárodním společenstvím v červnu 1999, aby podporoval úsilí zemí při posilování míru, demokracie, dodržování lidských práv a hospodářské prosperity a aby dosáhl stability v celém regionu. V současné době se mění spíše na proces spolupráce za který odpovídají hlavně země tohoto regionu.

- Komise bude více podporovat dialog s občanskou společností a naváže přitom na opatření, která byla doposud přijata v případě Turecka a zemí západního Balkánu.
- Komise bude prosazovat užší mezilidské kontakty v oblastech, jako je např. vzdělávání, výzkum a kultura.
- Komise bude i nadále monitorovat veřejné mínění o rozšiřování a naslouchat obavám veřejnosti. Svou činnost spočívající v efektivnější komunikaci o politice rozšiřování bude vyvíjet prostřednictvím svých zastoupení v členských státech a delegací v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích.
- Komise poskytne uživatelsky srozumitelnější informace, které budou v běžném jazyce a budou určeny široké veřejnosti i specializovaným uživatelům. Informace se budou týkat otázek politiky rozšiřování a budou zveřejněny na vybraných internetových stránkách. Komise rovněž vysvětlí praktické aspekty, a to jak je například využíváno vymezení podmínek a posouzení dopadu.

5. Hlavní výzvy v roce 2007

5.1. Výzvy zbývající z pátého rozšíření

Důležitou výzvou zůstává dosažení úplného vyřešení otázky Kypru a sjednocení ostrova. Komise vítá kroky, které byly přijaty v roce 2006 vedoucími představiteli společenství řeckých a tureckých Kypřanů a které vedou k obnovení procesu snahy o úplné vyřešení problému pod dohledem OSN. Toto úsilí musí být v roce 2007 značně zrychleno.

Komise je, stejně jako tomu bylo v minulosti, připravena toto úsilí podpořit. Rada přijala dvě ze tří opatření, která navrhla Komise za účelem ukončení izolace společenství tureckých Kypřanů. Volný pohyb řeckých a tureckých Kypřanů i ostatních občanů EU po celém ostrově je zajišťován prostřednictvím nařízení o demarkační linii. Program podpory pro společenství tureckých Kypřanů byl schválen a je prováděn. Zbývá přijmout nařízení o přímém obchodu se severní částí Kypru, jehož návrh byl předložen Komisí. K jeho rychlému přijetí je třeba posílit úsilí a zvýšit snahu o dosažení kompromisu.

5.2. Kandidátské země

Chorvatsko

Chorvatsko vykazovalo v roce 2006 pokrok, pokud jde o politická a hospodářská kritéria a kritérium souladu s *acquis* a o provádění jeho dohody o stabilizaci a přidružení. Hlavní výzvou pro rok 2007 bude navázat na dosažený pokrok a zrychlit tempo reform, a to především v klíčových oblastech reform soudnictví a veřejné správy, boje proti korupci a v oblasti hospodářský reform. Chorvatsko musí pokračovat ve svém úsilí o integraci do EU, a to prostřednictvím důsledného provádění svých povinností, např. v oblasti státní podpory a nemovitostí. Chorvatsko by mělo pokračovat ve svém programu sladování právních předpisů a nadále posilovat svou správní kapacitu.

Dobré sousedské vztahy a regionální spolupráce zůstávají i nadále klíčové a měly by napomoci řešení zbývajících bilaterálních otázek, především demarkaci hranic. Zvýšenou pozornost je třeba i nadále věnovat právům menšin a návratu uprchlíků.

Přístupová vyjednávání s Chorvatskem byla úspěšně zahájena. Chorvatsko provedlo po procesu screeningu řadu důležitých kroků, aby v mnoha oblastech přizpůsobilo své právní předpisy. Právě se nachází v procesu rozvoje dostatečné správní kapacity. Na základě dosaženého pokroku a za předpokladu, že Chorvatsko bude reagovat na výše uvedené výzvy, lze očekávat, že vyjednávání budou i nadále probíhat v uspokojivém tempu.

Turecko

Turecko v roce 2006 nadále dosahovalo pokroku v provádění reforem; jedná se především o nedávné přijetí některých prvků z balíčku 9. reformy. V souladu s politikou nulové tolerance navíc počet oznámených případů mučení nebo špatného zacházení celkově klesá, i když situace na jihovýchodě země vyvolává v tomto směru obavy. Tempo reforem se však zpomalilo. Pro rok 2007 bude důležité vyvinout zvláštní úsilí, aby se reformy rozšířily na celé Turecko. Je třeba neprodleně zajistit svobodu slova tím, že se zruší nebo pozmění článek 301 trestního zákoníku a že se právní předpisy celkově sladí s evropskými standardy. Vedle svobody slova je třeba vyvinout další úsilí k posílení svobody vyznání, práv žen, menšin a odborů. Je třeba prosadit civilní demokratickou kontrolu vojenských potřeb a policejní a soudní praxi více sladit s duchem reforem. Současně je třeba, aby Turecko řešilo vážné hospodářské a sociální problémy na jihovýchodě země a aby zajistilo, že kurdská populace může zcela využívat práv a svobod. Přístupové partnerství, které bylo schváleno v lednu 2006, představuje měřítko pro hodnocení reforem. Dobré sousedské vztahy jsou i nadále klíčové. Komise zintenzivní sledování politických kritérií.

Jak vyplývá z prohlášení Evropského společenství a jeho členských států ze dne 21. září 2005, EU očekává, že Turecko zajistí úplné a nediskriminační provádění dodatkového protokolu k dohodě z Ankary a odstranění všech překážek volného pohybu zboží, včetně omezení prostředků dopravy. Pokud Turecko zcela neprovede své závazky, ovlivní to celkový pokrok ve vyjednávání. Pokud Turecko své závazky nesplní, Komise přijme před prosincovým zasedáním Evropské rady příslušná doporučení. Jak vyplývá z přístupového partnerství je rovněž zásadní, aby Turecko co nejdříve přijalo konkrétní kroky směřující k normalizaci bilaterálních vztahů se všemi členskými státy EU.

Bývalá jugoslávská republika Makedonie

Udělení statusu kandidátské země Bývalé jugoslávské republice Makedonie v prosinci 2005 znamenalo uznání výsledků reforem provedených v této zemi. Rovněž to podpořilo další provádění reforem směřujících k naplnění evropské perspektivy této země.

Bývalá jugoslávská republika Makedonie v roce 2006 nadále vykazovala pokrok, i když v pomalejším tempu. Červencové volby proběhly relativně v souladu s mezinárodními standardy. Nedostatky, které byly zjištěny, musí být plně napraveny.

Vláda čelí konkrétním výzvám při provádění reforem policie a soudnictví, při boji proti korupci a při úplném provádění dohody o stabilizaci a přidružení. Pokračující provádění dohody z Ochridu je i nadále nezbytné pro posílení pozitivního prostředí pro reformy. Je třeba, aby i v nadcházejícím období reformní úsilí zůstalo na bázi spolupráce a politického konsensu. Pokud má být dosaženo pokroku směřujícího k cíli, kterým je postup v procesu přistoupení, v obecné rovině by prioritou mělo být zrychlení tempa reforem v klíčových oblastech.

5.3. Potenciální kandidátské země

Albánie

Albánie i nadále přispívá k stabilitě v regionu, a to především svým uvážlivým postojem k situaci v sousedních zemích. Vztahy EU s Albánií posílily podpisem dohody o stabilizaci a přidružení v letošním roce. V současné době je prioritou zaměřit se na provádění prozatímní dohody, která vstoupí v platnost dne 1. prosince 2006 a která se vztahuje na otázky související s obchodem. S podporou EU Albánie reaguje na výzvy politických, soudních a hospodářských reforem i na výzvy související s bojem proti korupci a organizovanému zločinu. Tyto otázky budou představovat priority i pro nadcházející období.

Bosna a Hercegovina

Pro podporu všech subjektů v Bosně a Hercegovině při provádění politických a hospodářských reforem, jako např. reformy policie, je zásadní evropská perspektiva. Plná spolupráce s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) je zásadní pro splnění podmínek, které je nutné pro přiblížení země EU. Ukončení mise Úřadu vysokého zástupce (OHR) poskytne občanům a orgánům této země větší pocit odpovědnosti za společnou budoucnost. Dokončení vyjednávání o dohodě o stabilizaci a přidružení a její provádění posílí evropskou perspektivu této země. Za předpokladu, že budou splněny příslušné podmínky, bude možné vyjednávání uzavřít během několika měsíců. K vytvoření státu, který bude více funkční, udržitelný a demokratický, je nutný ústavní vývoj. Po ukončení mise OHR bude EU muset vyřešit otázku vlastního zastoupení v této zemi.

Černá Hora

Po referendu, které proběhlo svobodně a spravedlivě za podmínek odsouhlasených Evropskou unií, získala Černá Hora v červnu 2006 nezávislost. Po získání nezávislosti zahájila Černá Hora vyjednávání o uzavření samostatné dohody o stabilizaci a přidružení podle nových směrnic, které urychleně schválila Rada. Zapojením do jednání s EU získá Černá Hora šanci reagovat na výzvy související s rozvojem nového státu v rámci stabilního a bezpečného ovzduší předstupního procesu.

Bude třeba udržet tempo reforem a pokračovat ve spolupráci s ICTY, aby mohla být vyjednávání dohody o stabilizaci a přidružení uzavřena v nadcházejících měsících. Černá Hora musí vyvinout značné úsilí, aby dostatečně posílila své instituce k cestě kupředu. Hlavní opatření jsou uvedena v evropském partnerství, které se předkládá spolu s tímto sdělením. Prioritní záležitostí je reforma soudnictví a boj proti organizovanému zločinu a korupci. Černá Hora musí zlepšit svou správní kapacitu s ohledem na provádění dohody o stabilizaci a přidružení.

Srbsko

Srbsko zaslouží uznání za svůj zodpovědný přístup poté, co Černá Hora získala nezávislost. Nová ústava by měla usnadnit cestu k posílení systému správy věcí veřejných této země. Srbsko zaznamenalo úspěch při zajišťování makroekonomické stability v rámci procesu privatizace a při získávání přímých zahraničních investic. Hospodářská integrace s EU se zlepšila. Srbsko dosáhlo dalšího pokroku při provádění správní reformy. Srbská správa projevila při vyjednávání s EU ohledně dohody o stabilizaci a přidružení značnou institucionální kapacitu. Předznamenává to schopnost Srbska dohnat ne cestě do EU ostatní

země v regionu, jakmile splní podmínky pro opětovné zahájení vyjednávání o dohodě o stabilizaci a přidružení.

Komise nepodceňuje rozsah výzev, kterým Srbsko ve stávajících politických podmínkách čelí. Srbsko musí zaujmout konstruktivní přístup k otázce Kosova. Perspektiva případného přistoupení k EU musí být věrohodná a viditelná pro občany Srbska; dosáhne se toho včasným obnovením a rychlým ukončením vyjednávání dohody o stabilizaci a přidružení v okamžiku, jakmile Srbsko splní podmínku spolupráce s ICTY. EU je rovněž aktivní při začleňování obyvatel Srbska do hlavního proudu evropského rozvoje, a to prostřednictvím usnadnění vízového režimu⁵ a napomáháním širší účasti Srbska na programech Společenství v oblastech, jako je např. vzdělávání, mládež, výzkum a kultura.

*Kosovo*⁶

EU pokračuje ve své angažovanosti v Kosovu prostřednictvím sledování standardů, poskytování pomoci a spolupráce s Prozatímní misí Organizace spojených národů v Kosovu (UNMIK) i prostřednictvím podpory procesu budoucího statusu Kosova vedeného pod dohledem zvláštního vyslance Generálního tajemníka OSN, pana Marttiho Ahtisaariho. EU bude hrát v procesu určení statusu a jeho provádění, jakmile bude schválen Radou bezpečnosti OSN, důležitou úlohu.

Určení statusu musí být politicky a právně jasné a musí vyložit vizi budoucího vývoje Kosova. Otázka statusu Kosova je otázkou *sui generis*, a proto nepředstavuje precedent.

Pro orgány Kosova to bude znamenat další impuls na cestě reforem, které jsou v klíčových oblastech právního státu, hospodářství a veřejné správy nezbytné a které jsou základem pro úspěšný převod pravomoci z UNMIK. Citlivou otázkou zůstávají práva menšin a jejich účast v orgánech Kosova.

Evropská perspektiva bude zásadní proto, aby všem zúčastněným stranám poskytla vizi společné budoucnosti v Evropské unii.

6. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Na základě výše uvedené analýzy navrhuje Komise tyto závěry:

1. Politika rozšiřování EU i nadále vychází ze tří zásad – konsolidace, stanovení podmínek a komunikace. EU dodržuje závazky přijaté vůči zemím, které jsou již součástí procesu, ale při přijímání nových závazků je opatrná. Tempo procesu přistoupení závisí na tempu reforem probíhajících v kandidátských zemích.
2. Stávající strategie rozšiřování, spolu se způsoby a prostředky k zajištění schopnosti EU integrovat nové členy, představuje základ dosažení nového konsensu o rozšiřování.
3. Schopnost EU integrovat nové členy určují dva faktory:

⁵ Pro informace o usnadňování vízového režimu viz str. 10.

⁶ Podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1244.

- zachovávat energii evropské integrace, posílit a prohloubit ji tím, že se zajistí funkční schopnost EU. To je v zájmu jak stávajících, tak budoucích občanů EU;
 - zajistit, aby kandidátské země byly při přistoupení připraveny převzít závazky vyplývající z členství tím, že splní přísně stanovené podmínky. Komise to posuzuje podle nekompromisních podmínek.
4. Integrovaná schopnost EU bude přezkoumána ve všech klíčových stádiích přístupového procesu. Ve svém stanovisku k žádostem o členství a v průběhu přístupových vyjednávání Komise posoudí dopady rozšíření na všechny hlavní oblasti politik. To členským státům umožní definovat společný postoj EU pro vyjednávání jednotlivých příslušných kapitol, případně včetně přechodných období nebo jiných ujednání.
 5. Při posuzování dopadu budoucího přistoupení na rozpočet Komise přezkoumá dopad na hlavní politiky, především na zemědělskou politiku a politiku soudržnosti.
 6. EU musí zajistit to, že bude při provádění programu rozšiřování schopná udržet a prohloubit svůj vlastní rozvoj. Za účelem zlepšení účinnosti rozhodovacího procesu v rozšířené EU je třeba provést institucionální reformu. Než bude nový člen připraven na přistoupení k Unii, je třeba zavést nové institucionální uspořádání.
 7. Komise dále zlepšit kvalitu přístupového procesu. Jak pro zahájení, tak pro uzavření vyjednávání mohou být stanovena referenční kritéria, která budou představovat základ pro pozastavení nebo nové zahájení vyjednávání jednotlivých kapitol. Výsledky politických a hospodářských dialogů budou převedeny do procesu vyjednávání. V počátečních fázích procesu přistoupení je třeba řešit závažné otázky, jako např. reforma soudnictví a boj proti korupci.
 8. Za účelem posílení transparentnosti Komise doporučuje, aby hlavní dokumenty týkající se vyjednávání byly zveřejněny, a to včetně posouzení dopadů, zpráv o procesu screeningu, referenčních kritérií pro zahájení vyjednávání o kapitolách a společného postoje EU k vyjednávání.
 9. Zajištění podpory rozšiřování ze strany veřejnosti je klíčové. K zajištění této podpory je třeba proces provádět důsledně za pevně stanovených podmínek. Rovněž je potřebná důvěra v integrovanou schopnost EU. Stejně tak se musí zlepšit komunikace o otázkách rozšiřování. Je důležité občanům naslouchat, věnovat se jejich obavám a poskytnout jim faktické informace. Hlavní úlohu v tomto procesu hrají členské státy. Svoji úlohu v tomto procesu hraje rovněž Komise spolu s Evropským parlamentem, vnitrostátními, regionálními a místními orgány a občanskou společností.
 10. Chorvatsko úspěšně zahájilo přístupová vyjednávání. Po procesu screeningu země podnikla důležité kroky k tomu, aby přizpůsobila své právní předpisy v mnoha oblastech, a usiluje o rozvoj nezbytné správní kapacity. Chorvatsko však musí značně zvýšit úsilí, aby reagovalo na hlavní výzvy, jako je např. reforma soudnictví, boj proti korupci, hospodářská reforma, a aby i nadále plně spolupracovalo s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii. I nadále jsou zásadní dobré sousedské vztahy a regionální spolupráce.

11. Turecko i nadále dostatečně plní kodaňská politická kritéria a pokračuje v politických reformách. V minulém roce se však jejich tempo zpomalilo. Pokud jde o svobodu slova, je třeba ještě vyvinout značné úsilí. Další zlepšení se požaduje také v oblasti práv nemuslimských náboženských společenství, práv žen, odborových svazů a v oblasti civilní kontroly armády. Turecko lze považovat za fungující tržní ekonomiku a zlepšuje svoji schopnost převzít závazky vyplývající z členství. Dobré sousedské vztahy jsou i nadále klíčové.
12. Jak vyplývá z prohlášení Evropského společenství a jeho členských států ze dne 21. září 2005, EU očekává, že Turecko zajistí úplné a nediskriminační provádění dodatkového protokolu k dohodě z Ankary a odstranění všech překážek volného pohybu zboží, včetně omezení prostředků dopravy. Pokud Turecko zcela neprovede své závazky, ovlivní to celkový pokrok ve vyjednávání. Pokud Turecko své závazky nesplní, Komise přijme před prosincovým zasedáním Evropské rady příslušná doporučení. Jak vyplývá z přístupového partnerství, je rovněž zásadní, aby Turecko co nejdříve přijalo konkrétní kroky směřující k normalizaci bilaterálních vztahů se všemi členskými státy EU.
13. Udělení statusu kandidátské země Bývalé jugoslávské republice Makedonie v prosinci 2005 znamenalo uznání výsledků reforem provedených v této zemi. Země i v roce 2006 nadále dosahovala pokroku, i když v pomalejším tempu. Všechny země západního Balkánu dosáhly pokroku podle plánu, který Komise předložila v loňském roce. Jednotlivé země jsou hodnoceny podle dosažených výsledků: uspokojivé záznamy země o plnění povinností vyplývajících z dohody o stabilizaci a přidružení (včetně ustanovení souvisejících s obchode) jsou důležitým prvkem v okamžiku, kdy EU posuzuje žádost o členství.

PŘÍLOHA 1

Zvláštní zpráva o schopnosti EU integrovat nové členy

ÚVOD

Tato zvláštní zpráva je nedílnou součástí strategického dokumentu o rozšíření za rok 2006. Na základě žádosti Evropské rady vyjádřené na jejím zasedání v červnu 2006 se tato zpráva zaměřuje na dlouhodobé otázky týkající se schopnosti EU integrovat nové členy. Zpráva předkládá přístup směřující k tomu, aby si Unie zachovala a posílila vlastní rozvoj, pokud jde o politiky a orgány, a zároveň prováděla program rozšiřování s ohledem na hlavní výzvy dnešního světa.

Evropská rada na svém zasedání konaném v Kodani v roce 1993 dospěla k závěru, že „schopnost Unie přijímat nové členy a zároveň udržovat energii evropské integrace je významným hlediskem, k němuž se přihlíží v zájmu Unie i kandidátských zemí“. Jak vyplývá ze strategického dokumentu Komise z roku 2005, který Evropská rada potvrdila na svém zasedání v červnu 2006, tempo rozšiřování musí zohlednit integrační schopnost EU.

EU musí zajistit to, že bude při provádění programu rozšiřování schopná udržet a posílit svůj vlastní rozvoj. Za účelem zlepšení účinnosti rozhodovacího procesu v rozšířené EU je třeba provést institucionální reformu. Než bude nový člen připraven na přistoupení k Unii, je třeba zavést nové institucionální uspořádání.

Rozšiřování představuje sdílený projekt vycházející ze společných zásad, politiky a orgánů. Unie musí zajistit, že si zachová schopnost jednat a rozhodovat na základě rovnováhy mezi orgány, dodržovat rozpočtová omezení a provádět ambiciózní společné politiky, které dobře fungují a dosahují stanovených cílů.

Míra rozvoje politik a orgánů EU a transformace žadatelů o členství v dobře připravené členské státy určují schopnost EU přijímat nové členy, resp. její integrační kapacitu. Komise na základě pevně vymezených podmínek posuzuje schopnost případných členů přistoupit k Unii. Integrační kapacita znamená, zda EU může v daném okamžiku nebo v daném období přijmout nové členy, aniž by ohrozila politické cíle a cíle jednotlivých politik vyplývající ze Smluv. Jedná se tedy především o funkční pojetí. Komise v budoucnu připraví posouzení dopadů ve všech hlavních stádiích procesu přistoupení. V souvislosti s tímto posouzením se zohlední specifické charakteristiky jednotlivých zemí.

EU se již rozšířila pětkrát, přičemž počet jejích členských států vzrostl z šesti na 25 a brzy na 27. Tato rozšíření zásadním způsobem přispěla ke sjednocení Evropy, posílila demokracii, lidská práva a stabilitu na celém kontinentu. Rozšíření podnítila rozvoj nových politik EU v takových oblastech, jako je např. hospodářská a sociální soudržnost, vnější vztahy a ochrana životního prostředí. Současně došlo k rozvoji vnitřního trhu, schengenského prostoru a k zavedení eura. Páté rozšíření z roku 2004, které bude brzy dokončeno přistoupením Bulharska a Rumunska, zvýšilo váhu EU ve světě a vytvořilo konkrétní hospodářské zisky, pokud jde o obchod, investice a hospodářský růst. EU současně pokračuje v rozvoji a provádění nových politik, například v oblasti práva, svobody a bezpečnosti. Rozšíření EU probíhá souběžně s posílením evropské integrace.

Základem stávajícího programu rozšiřování je strategie vycházející z tří základních zásad: konsolidace, stanovení podmínek a komunikace. Program se vztahuje na země západního Balkánu a Turecko, které se nacházejí v různých stádiích procesu přistoupení k EU. Evropská rada načrtla těmto zemím perspektivu, že se stanou členy EU, jakmile splní nezbytné podmínky. EU dodržuje závazky přijaté vůči zemím, které jsou již součástí procesu, ale při přijímání nových závazků je opatrná.

V současné době se nezdá být pravděpodobné, aby v budoucnu najednou přistoupila velká skupina zemí. Kandidátské a potenciální kandidátské země se značně liší, pokud jde o politický a hospodářský rozvoj a správní kapacitu. Je pravděpodobné, že s ohledem na současný stav předvstupních příprav dojde k dalším přistoupením ve střednědobém nebo dlouhodobém horizontu.

EU může úspěšně přijmout nové země za předpokladu, že její vlastní rozvoj dosáhne pokroku a že kandidátské země dokáží dodržovat své povinnosti vyplývající z členství. Rovněž je třeba, aby občané EU byli na další rozšíření připraveni a lépe rozuměli otázkám souvisejícím s rozšířením. Posílí to demokratickou legitimitu procesu, pokud jde o jeho vnímání ze strany veřejnosti. Přístup, který je v dokumentu uveden, vychází:

- ze zajištění schopnosti EU zachovat energii evropské integrace;
- ze schopnosti kandidátských zemí splnit přísné podmínky;
- z lepší komunikace.

V nedávné době byla vznesena otázka definitivních hranic Evropské unie. Komisi to umožňuje navrhnout řadu závěrů. Pojem „evropský“ kombinuje zeměpisné, historické a kulturní prvky, které všechny tvoří evropskou identitu. Sdílené zkušenosti týkající se myšlenek, hodnot a historické interakce nemohou být stlačeny do jednoduchého nadčasového vzorce a budou přezkoumány všemi nadcházejícími generacemi.

Právním základem rozšíření je článek 49 Smlouvy o Evropské unii, který stanoví: „*Každý evropský stát, který uznává zásady uvedené v čl. 6 odst. 1, může požádat o členství v Unii.*“ Toto ustanovení Smlouvy však neznamená, že všechny evropské země musí o členství požádat nebo že EU musí přijmout všechny žadatele. Evropskou unii především a nejvíce charakterizují její hodnoty.

KRÁTKÁ HISTORIE INTEGRAČNÍ KAPACITY EU

Unie během předcházejících rozšíření posoudila svoji kapacitu integrovat nové členy. Stanoviska Komise k žádostem o členství byla pro Radu dostatečným základem, aby rozhodla o zahájení přístupových vyjednávání. Stanoviska posoudila schopnost kandidátů převzít závazky vyplývající z členství, včetně přijetí politik EU. Stanoviska Komise poskytovala v případě prvních čtyř rozšíření obecnou analýzu dopadu přistoupení na Unii v oblastech, jako je např. fungování rotujícího předsednictví Rady, odhady čistých převodů finančních prostředků na základě stávajících společných politik nebo zvýšení počtu úředních jazyků EU.

V roce 2004 Komise představila studii týkající se otázek vznesených v souvislosti s možným členstvím Turecka a zároveň přijala doporučení vyjednávání zahájit. Studie předpokládala, že potřebné přípravy na členství určitě potrvají do další dekády. Obsahovala odhady dopadu přistoupení Turecka na rozpočet a označila oblasti, ve kterých by jeho přistoupení znamenalo

skutečné výzvy: zemědělství, soudržnost, energetika, migrace, vnější hranice a zahraniční politika.

Při přípravách na předcházející rozšíření Komise v samostatných politických dokumentech prověřovala dopady otázek, které byly společné několika žadatelům o členství, na EU. Komise jako předpoklady evropské integrace zdůraznila posílení orgánů EU, posun v hospodářské integraci a rozvoj společných politik.

V roce 1997 Komise provedla posouzení pravděpodobných dopadů pátého rozšíření a při přípravách na členství navrhla rozpočtovou reformu a reformu politik. Hlavním cílem „Agendy 2000“ bylo zajistit připravenost politik EU na rozšíření.

V hospodářské oblasti se EU začala připravovat na páté rozšíření již v roce 1991, když podepsala první evropské dohody se zeměmi střední a východní Evropy. V důsledku podpisu těchto dohod se EU rychle stala hlavním obchodním partnerem těchto zemí. Velká část dvoustranného obchodu v oblasti průmyslového zboží mezi EU a těmito zeměmi byla liberalizována již dlouho před přistoupením, což značně usnadnilo hospodářskou integraci.

Hospodářskou integraci s Tureckem usnadňuje celní unie, která podnítila hospodářské reformy a dynamiku hospodářství. Země na západním Balkánu jsou připraveny díky uzavření dohod o stabilizaci a přidružení, které upravují postupnou liberalizaci obchodu a hospodářskou pomoc. Současné rozšíření a modernizace Středoevropské dohody o volném obchodu (CEFTA) představuje cestu pro hlubší hospodářskou integraci v jihovýchodní Evropě.

Posouzení schopnosti EU integrovat nové členy pokračovalo i během přístupových vyjednávání. Komise navrhla přijetí opatření, aby v konkrétních oblastech politik reagovala na dopad rozšíření na stávající členské státy. Pokud jde o páté rozšíření, jedná se o oblast pohybu pracovníků a silniční dopravu. Hodnocení Komise týkající se částek z rozpočtu potřebných pro financování pátého rozšíření bylo základem pro uzavření vyjednávání, včetně zemědělských plateb.

Unie žadatelským zemím pomohla s jejich přípravami na převzetí závazků vyplývajících z členství. V případě pátého rozšíření vypracovala předvstupní strategii. Tato strategie obsahovala pečlivé sledování a pravidelné poskytování zpráv o pokroku, jehož každá země dosáhla, stanovování priorit prostřednictvím přístupového partnerství a finanční podporu. Dalekosáhlé dohody o přistoupení umožnily, aby žadatelské státy získaly práva a převzaly povinnosti vyplývající z *acquis* již před přistoupením, a to v oblastech jednotného trhu, jako je např. politika hospodářské soutěže, duševní vlastnictví, námořní doprava a certifikace průmyslových výrobků. Kandidátské země se účastnily na činnosti agentur a výborů EU. Po podpisu smluv o přistoupení se přistupující země jako pozorovatelé účastnily legislativního procesu.

Tato strategie, jejímž cílem je řádná příprava ze strany kandidátských zemí, umožnila jejich hladkou integraci do EU. Dva roky po přistoupení dosáhlo deset nových členských států vynikající úrovně souladu s právními předpisy EU, což potvrzuje srovnávací tabulka Komise pro vnitřní trh a zprávy o provádění práva EU. Hospodářský dopad přistoupení je pozitivní. Orgány i nadále fungují a přijímají rozhodnutí. Deset nových členských států se na jejich činnosti aktivně podílí.

Komise provedla studii o hospodářském rozměru rozšíření po dvou letech, které uplynuly ode dne 1. května 2004. Studie prokazuje, že zkušenosti z uplynulých dvou let jsou velmi pozitivní⁷. Rozšíření Unie směrem na východ zrychlilo růst a v evropském hospodářství vytvořilo nová pracovní místa. Důkladná příprava na rozšíření v předcházejících desetiletích byla pro dosažení úspěšného výsledků zásadní.

Většina občanů EU a kandidátských zemí rozšíření podporovala. V sázce je však mnoho a pokud jde o rozšíření, i nadále se ve veřejném mínění objevují určitá znepokojení a nepochopení. Těmto problémům je třeba se věnovat.

INTEGRAČNÍ KAPACITA EU DNES

Unie musí zajistit, aby si mohla udržet svou schopnost fungovat v zájmu svých stávajících i budoucích občanů. Zatímco se Unie interně připravuje na další institucionální reformy, proces pečlivě řízeného přistoupení bude i nadále pokračovat.

Tento oddíl představuje přístup pro posouzení schopnosti EU k dalšímu rozšiřování na základě dřívějších zkušeností.

Zajištění schopnosti EU zachovat aspekt evropské integrace

Schopnost Unie zachovat si při rozšiřování energii evropské integrace má tři hlavní prvky: orgány, společné politiky a rozpočet. Unie musí zajistit, aby její orgány i nadále efektivně fungovaly, aby politiky plnily své cíle a aby rozpočet odpovídal cílům a zároveň finančním zdrojům.

Orgány

EU nepotřebuje nová institucionální uspořádání pouze kvůli rozšiřování. Potřebuje je rovněž proto, aby lépe fungovala. Unie musí zajistit, aby její orgány a proces rozhodování byly i nadále efektivní a odpovědné, a to jak kvůli stávajícím členským státům, tak s ohledem na další rozšiřování.

V předcházejících rozšířeních byla integrace přistupujících zemí do orgánů EU součástí přístupových vyjednávání. Úprava institucionálních ustanovení, která z toho vzešla, byla provedena v příslušných smlouvách o přistoupení. Poslednímu rozšíření předcházela institucionální reforma. Institucionální ustanovení smluv o přistoupení deseti nových členských států, které přistoupily k EU v roce 2004, a Bulharska a Rumunska vycházejí ze Smlouvy z Nice.

Smlouva z Nice obsahuje pravidla maximálně pro 27 členských států, tj. pro Unii po přistoupení Bulharska a Rumunska. Smlouva však stanoví, že v okamžiku, kdy Unie bude mít 27 členských států, bude počet členů Komise nižší než počet členských států. Počet členů Komise stanoví jednomyslné rozhodnutí Rady. Toto pravidlo se vztahuje na první Komisi po přistoupení 27. členského státu. Rada by rovněž na základě zásady rovnosti přijala prováděcí opatření pro systém rotujícího předsednictví.

⁷ Sdělení Komise – Dva roky pro rozšíření – hospodářský úspěch – KOM(2006) 200 ze dne 3. května 2006.

Smlouva z Nice nestanoví úpravy složení a fungování ostatních orgánů pro případ, kdy bude mít Unie více než 27 členských států. Rozdělení mandátů v Evropském parlamentu a vážení hlasů v Radě jsou pro rozhodovací schopnost EU zásadní. Proto před jakýmkoli dalším rozšířením bude EU muset rozhodnout o rozsahu a předmětu institucionálních reforem.

Rozšíření bude mít rovněž praktický dopad na fungování orgánů, například na používání jazyků. Posouzení dopadu rozšíření na orgány EU bude součástí stanovisek Komise týkajících se všech budoucích žádostí o členství v EU.

Než bude nový člen připraven na přistoupení k Unii, je třeba zavést nové institucionální uspořádání. Lepší fungování EU je jak v zájmu budoucích možných členských států, tak v zájmu rozšířené EU.

Politiky EU

Dřívější rozšíření posílila politiky EU, protože nové členské státy přinesly do evropské společnosti vlastní národní zkušenosti a politická zaměření. Stávající *acquis* dřívější rozšíření částečně odráží v tak odlišných oblastech, jako je např. politika soudržnosti, zemědělství, rybolov, ochrana životního prostředí, vnější vztahy, transparentnost, odpovědnost a evropské občanství. Některé politiky EU by dokonce přinesly větší výhody, kdyby byly rozšířeny do více zemí za odpovídajících podmínek; jde například o oblast vnitřního trhu nebo prostor svobody, bezpečnosti a práva.

Unie musí mít při rozšiřování takové postavení, které jí umožní další rozvoj a provádění společných politik ve všech oblastech. Posouzení dopadu rozšíření na politiky EU se uskuteční ve všech hlavních stádiích procesu rozšiřování.

Všechna stanoviska Komise týkající se žádosti o členství v EU budou v budoucnu obsahovat posouzení dopadu rozšíření na politiky EU. Toto posouzení se rovněž odrazí v rámci, který stanoví referenční podmínky pro přístupová vyjednávání.

Rámce pro vyjednávání Chorvatska a Turecka stanoví řadu opatření, která umožní jejich hladkou integraci do politik EU. Tyto rámce rovněž upravují opatření směřující k tomu, aby se po rozšíření zajistilo řádného fungování politik EU; jedná se například o přechodná období, odchylky, zvláštní ujednání a trvalá ochranná opatření.

Komise při posuzování dopadu rozšíření na rozpočet prozkoumá dopad budoucích rozšiřování na politiku zemědělství a politiku soudržnosti. Toto posouzení zohlední budoucí vývoj těchto politik.

Při přístupových vyjednáváních Komise věcně posoudí dopad přistoupení na hlavní oblasti politiky, včetně pohybu osob, správy hranic, zemědělství, politiky soudržnosti a dopravy. Podobné posouzení bude provedeno v oblastech energetické politiky a zahraniční a bezpečnostní politiky a zohlední strategickou motivaci EU pro rozšiřování, pokud jde o větší stabilitu, přínos pro zahraniční a bezpečnostní politiku nebo bezpečné dodávky energie. To členským státům umožní definovat společný postoj EU pro vyjednávání jednotlivých příslušných kapitol, případně včetně přechodných období nebo jiných opatření, a zároveň plně pochopit možný dopad.

Rozpočet EU

Unie musí být schopna své politiky udržitelným způsobem financovat. Dopad rozšíření na rozpočet EU bude při procesu rozšiřování důsledně posouzen. Všechna stanoviska Komise k žádosti země o členství v EU uvedou odhady dopadu na rozpočet.

Před jakýmkoli dalším rozšířením bude EU muset rozhodnout o celkových souvisejících rozpočtových prostředcích. Komise na základě toho při všech budoucích přístupových vyjednáváních navrhne balíček nezbytných finančních opatření. Analýza Komise zohlední jak rozpočtové aspekty, tak vyšší hospodářskou dynamiku, kterou přistoupení vytvoří.

Zajištění schopnosti kandidátských zemí splnit přísné podmínky

Stanovení podmínek je jedním z pilířů strategie Komise pro rozšiřování. Dobrá příprava ze strany kandidátských zemí usnadňuje jejich hladkou integraci do EU. Vzhledem k tomu, že se rozšířil rozsah činností EU, je nezbytně nutné dále zkvalitnit přípravu. V předvstupním stádiu to zaručí nekompromisní uplatňování podmínek a důsledné plnění požadavků v každém stádiu procesu přistoupení.

Komise bude jako součást předvstupní strategie pečlivě monitorovat pokrok, kterého každá z kandidátských zemí dosáhla. Monitorování bude vycházet z kritérií pro členství, tj. z politických a hospodářských kritérií a z kritéria souladu s *acquis*. Zvláštní pozornost bude Komise věnovat zřízení struktur, které jsou nutné pro vytvoření právního státu. Patří sem i správní a soudní kapacita a boj proti podvodům a korupci. Tyto otázky musí být řešeny již v počátečních stádiích předvstupního procesu.

Komise na základě svých zjištění navrhne krátkodobé a střednědobé priority reforem pro přístupové a evropské partnerství, které se bude týkat jednotlivých zemí. Tyto rámce politik při přípravách na páté rozšíření prokázaly, že jsou efektivním nástrojem pro určování priorit. Komise bude pravidelně předkládat aktualizace. Finanční podpora určená pro kandidátské země se zaměří na reformy, které byly označeny jako priority partnerství. Zavedení nového jednotného finančního nástroje v roce 2007 k pokrytí potřeb z předvstupního období zefektivní podporu EU určenou pro přípravu na členství.

Dohody o přidružení uzavřené s kandidátskými zeměmi hrají významnou úlohu v přípravách země na členství. Komise ověří dodržování závazků. Pro EU jsou při hodnocení žádostí o členství důležitým prvkem uspokojivé záznamy o provádění bilaterálních závazků.

Pokrok v přístupovém vyjednávání se určí na základě úspěšného plnění požadavků přistoupení vymezených v rámci pro vyjednávání; úspěch bude posouzen podle výsledků dosažených jednotlivými zeměmi. Očekává se, že kandidátské země budou při dosahování přesných referenčních kritérií úspěšné, aby bylo možné otevřít nebo uzavřít jednotlivé kapitoly pro vyjednávání. Nesplnění referenčních kritérií by mohlo vést k pozastavení nebo novému otevření vyjednávání ohledně příslušné kapitoly.

V budoucnosti bude existovat užší vazba mezi pokrokem dosaženým v oblasti politických reforem a celkovým tempem vyjednávání. Výsledky dialogu se zeměmi, které se týkají jejich pokroku při řešení otázek spadajících do politických kritérií členství, budou přímo převedeny do procesu vyjednávání. Komise připraví dialog s členskými státy a bude je zpětně informovat prostřednictvím příslušných orgánů Rady. V rámci Rady byly zřízeny nové mechanismy zajišťující, aby se úředníci z členských států odpovídající za monitorování

pokroku dosaženého v provádění reforem a úředníci odpovídající za přístupová vyjednávání setkávali v těžce pracovní skupině.

Stávající rámec vyjednávání navíc obsahuje kapitolu soudnictví a základní práva, která se má zabývat politickými otázkami. Umožňuje to, aby byl pokrok v základních oblastech důkladně kontrolován. Přístupová vyjednávání mohou být pozastavena, pokud dojde k vážnému a trvalému porušování zásady svobody, demokracie, dodržování lidských práv a základních svobod a zásady právního státu.

Od nyníška budou výsledky dialogu se zeměmi ohledně jejich hospodářských reforem rovněž převedeny do procesu vyjednávání. Komise připraví dialog s členskými státy a bude je zpětně informovat prostřednictvím příslušných orgánů Rady. Tento dialog se zaměřuje na dodržování hospodářských kritérií a na konvergenci s ekonomikami EU. Je zásadní, aby kandidátské země byly před přistoupením fungujícími tržními ekonomikami, které jsou způsobilé soutěžit na vnitřním trhu. Předvstupní pomoc se podrobněji zaměří na splnění tohoto cíle.

Tato opatření zajistí – spolu s rámcem pro vyjednávání a referenčními kritérii pro otevření nebo uzavření kapitol pro vyjednávání – pevně stanovený přístup k přístupovým vyjednáváním.

K tomu, aby zvýšily reformní úsilí, země mohou vyžadovat stanovení plánovaných termínů pro přistoupení; EU by se měla určování těchto termínů vyvarovat, dokud vyjednávání není těsně před uzavřením. Především je třeba dodržet zásadu, že datum uzavření přístupových vyjednávání bude záviset na pokroku dosaženém jednotlivými zeměmi.

Lepší komunikace

Pro proces rozšiřování EU je zásadní demokratická legitimita. Demokraticky zvolené vlády členských států a kandidátských zemí přijímají jednomyslně všechna zásadní rozhodnutí vedoucí k přistoupení kandidátské země. Rozhodnutí ratifikují vnitrostátní parlamenty. Souhlas musí dát i Evropský parlament, jehož poslanci jsou voleni v přímých volbách.

Demokratická legitimita rovněž znamená, že Evropa naslouchá přáním svých občanů a prostřednictvím odpovídajících politik reaguje na jejich obavy. EU musí získat podporu svých občanů pro všechny své politiky, včetně rozšiřování. K zajištění této podpory je třeba proces provádět důsledně za pevně stanovených podmínek. Rovněž je třeba důvěra v integrační schopnost EU. Lepší komunikace je navíc podstatnou součástí politiky EU pro rozšiřování. Dřívější rozšíření získala v obecné rovině podporu veřejného mínění, ale také vedla k mnoha pochybnostem a nepochopení. Občané musí být na další rozšiřování lépe připraveni.

EU musí zlepšit komunikaci o výhodách a výzvách rozšiřování. Je to především úkol členských států a kandidátských zemí, aby vysvětlily a bránily svoji volbu. Vedoucí představitelé na celostátní, regionální a místní úrovni mají nejlepší pozici k tomu, aby rozuměli obavám svých voličů a přímo s nimi komunicovali. Členské státy, které jsou samy zapojeny do procesu rozšiřování, musí občanům lépe vysvětlovat konkrétní výhody, které od rozšiřování očekávají. Svoji úlohu v tomto procesu mají rovněž Komise, spolu s Evropským parlamentem, vnitrostátní, regionální a místní orgány, akademické instituce, skupiny odborníků a občanská společnost. Komise především zlepšit dostupnost faktických informací v uživatelsky srozumitelné podobě. Týká se to jak otázek politiky rozšiřování, tak praktických

záležitostí, jako je např. uplatňování podmínek prostřednictvím sledování reforem, určování referenčních kritérií a posuzování dopadů.

Unie, její členské státy a kandidátské země musí více usilovat o posílení vzájemných znalostí a vzájemného porozumění a dosáhnout pocitu zodpovědnosti za evropský projekt. Po řadu let bude zapotřebí vyvíjet trvalé úsilí. Je třeba rozvíjet dialog s občanskou společností zavedený s Tureckem v roce 2004, který se v roce 2006 rozšířil na země západního Balkánu. Komise hodlá tento dialog rozšířit na další oblasti společnosti a hospodářství. Komise tak učiní ve spolupráci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů i spolu s dalšími subjekty, které v této oblasti působí. Je důležité, aby se do tohoto dialogu zapojili i občané a reagovali na jejich obavy a nedorozumění.

Komise podporuje větší transparentnost, která je prostředkem pro přiblížení procesu rozšiřování občanům. Komise již uveřejňuje svá stanoviska týkající se žádostí o členství i zprávy o pokroku jednotlivých zemí. Zveřejnila rovněž rámce pro vyjednávání týkající se Chorvatska a Turecka. V současné době by se měly zveřejnit i další hlavní dokumenty související s přístupovými vyjednáváními. Při pátém rozšíření to bylo v případě řady kandidátů, v závislosti na jejich pozici při vyjednávání, běžnou praxí. Komise se domnívá, že by se zprávy o procesu screeningu, referenční kritéria pro otevření kapitoly vyjednávání i pozice EU pro vyjednávání měly zveřejňovat na internetu.

Přístup, který tato zpráva navrhuje, posílí demokratický základ procesu rozšiřování. Je v zájmu stran zúčastněných na tomto procesu, aby se mezi tvůrci politik na straně jedné a veřejností na straně druhé nevytvořila propast. Zkušenosti, které Unie získala při pátém rozšíření, jí napomohou při realizaci tohoto procesu v nadcházejících letech.

PŘÍLOHA 2

Závěry týkající se Albánie, Bosny a Hercegoviny, Chorvatska, Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, Černé Hory, Srbska, Kosova⁸ a Turecka

Albánie

Pokud jde o **politická kritéria**, Albánie dosáhla určitého pokroku při zajišťování demokracie a právního státu, včetně boje proti korupci, což jsou klíčové priority evropského partnerství. Ve vztahu k regionu se udržuje konstruktivní politika. Je však třeba vyvinout činnost ve vztahu k dalším prioritám partnerství.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti **demokracie a právního státu**. Tento pokrok však není vyvážený. V politické rovině plní *parlament* své úkoly a jeho výbor pro evropskou integraci je velmi aktivní. V současné době je parlament transparentnější a jeho vztahy s ostatními ústavními subjekty jsou efektivní, i když se i nadále potýkají s technickými a administrativními nedostatky. K realizaci důležitých úkolů, jako je např. volební reforma a plnění povinností vyplývajících z dohody o stabilizaci a přidružení, je třeba zajistit spolupráci mezi vládou a opozicí; jen tak se postoupí kupředu.

Vláda přijala plán plnění evropského partnerství a závazků vyplývajících z dohody o stabilizaci a přidružení. Vláda rovněž vytváří struktury pro koordinaci hlavních prvků reformy EU a správu zdrojů určených k jejich provádění. Koordinace mezi těmito strukturami je zásadní. Při přípravě návrhů právních předpisů je třeba lépe využívat odborných znalostí. Restrukturalizace řady ministerstev dočasně snížila kapacitu *veřejné správy* v některých oblastech. V současné době je důležité navázat na provedené změny, aby se posílila účinnost. K některým personálním změnám dochází, aniž by byl důsledně dodržován zákon o veřejné službě. Jmenování ve veřejné správě jsou i nadále politicky ovlivňována. Řízení veřejné správy, struktura služebního postupu a platy jsou i nadále neuspokojivé.

Strukturu služebního zařazení a metody přidělování věcí soudcům by měl vylepšit nový zákon. V *soudním systému* se transparentnost relativně zvýšila. Určitého pokroku bylo dosaženo při výkonu rozhodnutí. Celkový pokrok při zdokonalování soudního systému je však omezený. Je třeba dosáhnout dalšího pokroku v oblasti nábory soudců a zaměstnaneckých podmínek soudních úředníků. Je zapotřebí dostatečně oddělit pravomoci dvou soudních inspektorátů. Musí se zlepšit spolupráce mezi policií a soudnictvím. Výkon rozhodnutí je i nadále celkově nedostatečný. Právní jistota je zapotřebí k zajištění pozitivního prostředí pro obchod a investice.

Boj proti korupci vede k četnému propouštění ve veřejné správě. Počet úředníků ve veřejné správě, kteří byli stíháni za korupci, se zvýšil. Byla vytvořena protikorupční pracovní skupina na vysoké úrovni a zlepšil se zákon o střetu zájmů. Činnost Vysokého inspektorátu pro zveřejňování a ověřování majetku je nyní efektivnější a byly přijaty kroky ke zvýšení transparentnosti veřejné správy. Pokud protikorupční opatření překročila omezení vyplývající z ústavy, zasáhl Ústavní soud. Je třeba provést další institucionální opatření, aby se předešlo korupci, která i nadále představuje závažný problém. Boj proti korupci je pro provádění dohody o stabilizaci a přidružení prioritou.

⁸

Podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1244.

Pokud jde o *lidská práva a ochranu menšin*, bylo dosaženo jen částečného pokroku. Pro zaměstnance soudů jsou nyní povinná školení v oblasti lidských práv. Zlepšila se pravidla pro vzetí do vazby. Činnost albánského ombudsmana byla v oblasti lidských práv efektivnější. Prosazování mezinárodních standardů v oblasti prevence mučení, podmínek uvěznění a práv zadržovaných, především v případě vazby, je však nadále nedostatečné. Je třeba důsledně provést nedávno přijaté změny složení orgánu pro dohled nad médií. Právní rámec upravující svobodu médií je i nadále nedostatečný a špatně provedený. Posilování svobody médií je klíčovou prioritou evropského partnerství. Nová vládní agentura by mohla zrychlit navrácení majetku, což je rovněž jednou z klíčových priorit partnerství, ale probíhající proces je velmi pomalý. Jistota týkající se soukromého vlastnictví je základem pro plnění závazků vyplývajících z dohody o stabilizaci a přidružení. Albánie zahájila přípravu právního rámce na ochranu menšin. Provádění mezinárodních závazků je však i nadále nedostatečné a je třeba vyvinout více úsilí k prosazování tolerance. Albánská strategie týkající se rómské menšiny vede k hodnotným iniciativám, ale nemá k dispozici dostatečné finanční prostředky. Rómské děti jsou častou obětí obchodování s lidmi.

Pokud jde o *regionální záležitosti a mezinárodní závazky*, Albánie plní i nadále pozitivní úlohu. Je aktivním členem regionálních iniciativ v politické a obchodní oblasti, oblasti životního prostředí, hospodářství, bezpečnosti, letectví a energetiky. Albánie dále rozvíjí své vztahy se sousedními a ostatními zeměmi v regionu, především tím, že zachovává konstruktivní postoj ke Kosovu.

Pokud jde o *hospodářská kritéria*, Albánie v obecné rovině dosáhla makroekonomické stability. To Albánii přispělo na její cestě k fungujícímu tržnímu hospodářství. Aby se Albánie vyrovnala s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie, je třeba dále vyvinout důsledné reformní úsilí.

V obecné rovině byl zachován politický konsensus o hlavních bodech hospodářské politiky. Albánie si obecně udržela makroekonomickou stabilitu. Hospodářský růst byl i nadále silný a snížil úroveň chudoby. Kombinace makroekonomické politiky byla dostatečná. Měnová politika byla věrohodná a dokázala udržet nízkou inflaci. Fiskální konsolidace pokročila a reforma veřejné a daňové správy přispěla ke zlepšení stavu rozpočtu. Došlo k omezení administrativních překážek vstupu na trh.

Schodky zahraničního obchodu se však značně zvýšily a vývoz byl i nadále velmi slabý. Je zapotřebí zlepšit albánský právní rámec pro zadávání veřejných zakázek, privatizaci a koncese. Nedostatky v podmínkách pro podnikání, jako je právní nejistota a nedostatečné provádění práva, slabá infrastruktura nebo nespolehlivé dodávky elektrické energie, zpomalují hospodářský rozvoj. Prosazování vlastnických práv bylo i nadále nedostatečné a při zlepšování účinnosti soudního systému bylo dosaženo jen malého pokroku. Posílení regulačního a kontrolního rámce pro nebankovní finanční odvětví představuje hlavní výzvu. Je třeba urychlit úsilí v boji proti šedé ekonomice a ve snaze ji zformalizovat. Proces privatizace dosud není ukončen a je třeba neprodleně provést restrukturalizaci státních podniků, především v oblasti dodávek elektrické energie.

Albánie dosáhla pokroku při sladění právních předpisů, politik a své kapacity s *evropskými standardy*, především v oblasti boje proti organizovanému zločinu, cel a hospodářské soutěže. K úspěšnému provádění dohody o stabilizaci a přidružení je zapotřebí prosazování reforem v oblasti zadávání veřejných zakázek, duševního vlastnictví a veterinárních a rostlinolékařských kontrol.

V některých oblastech **vnitřního trhu** bylo dosaženo pokroku, avšak v ostatních oblastech bude třeba vyvinout značné úsilí k tomu, aby Albánie splnila své závazky vyplývající z dohody o stabilizaci a přidružení. Určitý pokrok lze vysledovat v přijímání a monitorování norem. Kapacita pro akreditace, metrologii a dohled nad trhem se posiluje, ale je zapotřebí zlepšit právní předpisy a koordinaci. Soudržnost struktur k zabezpečení ochrany spotřebitele a zdraví se zlepšuje. V současné době je třeba tyto struktury posílit. Dohoda o stabilizaci a přidružení obsahuje závazky týkající se *pohybu pracovníků*, svobody poskytování *služeb* a svobody *usazování*. Pokud jde o pohyb pracovníků, bylo dosaženo významného pokroku. Byla odstraněna diskriminace související s registračními poplatky ukládanými zahraničním společnostem. Postupy pro registraci podnikatelských subjektů byly zjednodušeny, i když jsou i nadále poměrně nejasné. Nadále se uplatňují překážky usazování a omezení pohybu kapitálu.

Pro provádění dohody o stabilizaci a přidružení je nezbytný účinný celní systém. Na základě zásadní celní reformy se zvýšily celní příjmy. Bylo dosaženo pokroku v oblasti zavádění výpočetní techniky, celních předpisů a správy původu. Byla posílena spolupráce mezi policií a celními úřady. V současné době je zapotřebí zlepšit infrastrukturu a sladit právní předpisy s *acquis*. Správa daní se zjednodušila a bylo dosaženo pokroku v oblasti zavádění výpočetní techniky a analýzy rizik. V současné době je třeba dosáhnout souladu s právními předpisy EU a vypracovat celkovou strategii výběru daní a kontroly.

Na základě dohody o stabilizaci a přidružení Albánie přijala závazky v oblasti *hospodářské soutěže*. Pokud jde o protimonopolní problematiku, zlepšilo se fungování úřadu pro hospodářskou soutěž, které však komplikoval nedostatek zaměstnanců a jejich malé zkušenosti. Probíhají přípravy dohody o stabilizaci a přidružení týkající se *státní podpory*. V současné době byl dokončen právní rámec a související přehled. Proto je nyní třeba zajistit funkční nezávislost úřadu pro státní podpory.

Nový zákon o *zadávání veřejných zakázek* se projednává, došlo k rozšíření školení v oblasti zadávání veřejných zakázek, ale stávající právní rámec není v souladu s *acquis*. Pravomoci agentury pro zadávání veřejných zakázek jsou i nadále omezené. Dosažení pokroku v této oblasti nezbytné pro zlepšení veřejné správy, což je klíčová priorita evropského partnerství, a pro plnění povinností vyplývajících z dohody o stabilizaci a přidružení. Pokud jde o *práva duševního vlastnictví*, byly zavedeny databáze ochranných známek, patentů a průmyslových vzorů. V rámci celní správy bylo zřízeno oddělení pro práva duševního vlastnictví. Úřad pro autorská práva však není doposud funkční, a proto je vynucování práv duševního vlastnictví i nadále nedostatečné. Pro splnění závazků vyplývajících z dohody o stabilizaci a přidružení je třeba tuto oblast značně posílit.

V oblasti *zaměstnanosti* lze vykázat jen omezený pokrok. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti vzdělávání, a to včetně schválení celostátních strategií pro středoškolské vzdělávání a odbornou přípravu. Míra zapojení do vzdělávacího systému je však i nadále poměrně nízká.

Pokrok lze vykázat v oblasti některých **odvětvových politik**. Pokud jde o *průmysl a malé a střední podniky*, byl zaveden revidovaný akční plán pro odstraňování administrativních překážek podnikání a byla zřízena zastřešující organizace určená k podpoře investic, vývozu a malých a středních podniků. Pokroku v oblasti zlepšování podnikatelského prostředí a omezování neformální ekonomiky je však dosahováno jen velmi pomalu. V oblasti *zemědělství* byl zaznamenán jen malý pokrok. V případě některých produktů došlo ke zvýšení prodeje a investic, ale produktivita a konkurenceschopnost jsou i nadále velmi nízké. Stále nebylo dosaženo dostatečného souladu s *veterinárními a rostlinolékařskými* požadavky EU,

kteří jsou nezbytné pro úspěšné uplatňování dohody o stabilizaci a přidružení a prozatímní dohody o obchodních podmínkách. Úřad pro kontrolu *rybolovu* kontroluje vykládku ryb, poškozování rybí populace však pokračuje.

Pokud jde jak o *životní prostředí*, tak o *dopravu*, částečného pokroku bylo dosaženo při schvalování horizontálních právních předpisů, ale jejich provádění a infrastruktura jsou i nadále nedostatečné. Odvětví *energetiky* nadále vykazuje nedostatky. Albánie ratifikovala Smlouvu o Energetickém společenství a začala schvalovat příslušné zákony, ale ztráty elektrické energie se zvýšily a výběr poplatků se snížil. Albánie vykazuje nedostatky v připravenosti na převzetí závazků vyplývajících z dohody o stabilizaci a přidružení v oblasti *informační společnosti a médií*. Pokud jde o elektronické komunikace a informační technologie, je zapotřebí provést a vymáhat zákony o liberalizaci. Regulační rámec doposud není v souladu s *acquis*. Regulátor v oblasti telekomunikací není dostatečně aktivní. Pokud jde o *finanční kontrolu*, vláda schválila politický dokument o veřejné vnitřní finanční kontrole. Pokud jde o právní předpisy v této oblasti, bylo dosaženo určitého pokroku, který je dosud jen v počátečním stádiu. Dostatečný pokrok lze vysledovat v oblasti *statistiky*.

Pokud jde o oblast *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti*, lze pokrok vysledovat jen v některých oblastech. Všechny oblasti však vyžadují zaměřenou a neustálou pozornost. Ke zlepšení došlo v oblasti školení a bezpečnosti dokumentů pro správu *víz*. Neexistuje centralizovaná IT síť a vyžadují se další změny právních předpisů. Nové vybavení a lepší koordinace v oblasti *správy hranic* vedly k určitému pokroku, ale dosud nebyla zavedena strategie integrované správy hranic. Je třeba posílit infrastrukturu pro správu hranic. Právní předpisy týkající se *azyly* jsou v souladu s mezinárodními standardy, ale je třeba zlepšit jejich provádění. Albánie zlepšila v oblasti boje proti ilegální *migraci* vnitřní koordinaci a spolupráci se sousedními zeměmi. Je zapotřebí, aby Albánie měla dostatečné personální zázemí k plnění povinností, které pro ni vyplývají z readmisních dohod.

Pokud jde o boj proti *praní peněz*, došlo k posílení finanční zpravodajské jednotky a úřadu státního zástupce a ke zlepšení mezinárodní spolupráce; v obou případech je však prostor pro zlepšení a je třeba dále zdokonalit rámec právních předpisů v této oblasti. Větší politický zájem a lepší mezinárodní spolupráce způsobily, že došlo k zatčení většího počtu velkých ilegálních obchodníků s *drogami*; je však zapotřebí zlepšit kapacitu kriminálních zpravodajských služeb, vnitrostátní koordinaci mezi jednotlivými agenturami a postupy pro nakládání se zabavenými drogami. Ilegální obchodování s drogami představuje závažný problém. Albánie vyvíjí úsilí, aby zlepšila organizaci *policie*. Zlepšila se spolupráce s celními a zpravodajskými útvary, ale je třeba zdokonalit řízení jednotlivých případů a struktury vnitřní kontroly.

V oblasti *boje proti organizovanému zločinu*, což je klíčová priorita evropského partnerství, bylo dosaženo pokroku. Silná politická vůle v oblasti boje proti organizovanému zločinu předznamenala řadu policejních operací směřujících proti hlavním kriminálním skupinám. Operační spolupráce se sousedními zeměmi se značně zlepšila. Poměrně se zlepšila spolupráce mezi policií a představiteli soudnictví na ústřední úrovni. Pokud jde o konkrétní výsledky, je tu hodně prostoru ke zlepšování. Je zapotřebí dosáhnout lepší koordinace mezi policií a představiteli soudnictví na místní úrovni a vyvinout větší úsilí v boji proti korupci na vysoké úrovni v těchto orgánech. Je třeba dosáhnout lepší ochrany svědků. Vláda přijala celostátní strategii pro boj proti *obchodování s lidmi* a zlepšila strukturu pro její provádění. Pokračovalo se v úspěšném stíhání a odsuzování ilegálních obchodníků s lidmi. Obchodování s lidmi však představuje i nadále problém. Je zapotřebí získat další finanční zdroje a dosáhnout lepší vnitrostátní a mezinárodní koordinace. Policejní ředitelství pro boj proti

terorismu zabavilo velká množství zbraní, je však třeba posílit infrastrukturu a spolupráci mezi jednotlivými agenturami. Obavy nadále vyvolává situace v oblasti ochrany *osobních údajů*.

Bosna a Hercegovina

Bosna a Hercegovina vykazovala i nadále pokrok při plnění **politických kritérií**, i když v pomalejším tempu. Na klíčové politické priority vymezené v evropském partnerství Bosna a Hercegovina reagovala jen částečně. Řada důležitých otázek musí být vyřešena před uzavřením vyjednávání dohody o stabilizaci a přidružení.

Částečného pokroku bylo dosaženo v oblasti **demokracie a právního státu**. Obecné volby konané dne 1. října byly od uzavření Daytonské/Pařížské mírové dohody prvními volbami, které realizovaly orgány Bosny a Hercegoviny. Z předběžných závěrů OBSE/Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR) vyplynulo, že tyto volby představují posun na cestě ke konsolidované demokracii a právnímu státu a že se jednalo o obecné volby v souladu s mezinárodními standardy. Skutečnost, že nebyla pozměněna *ústava*, však znemožnila, aby tyto volby zcela splnily požadavky vyplývající z Evropské úmluvy o lidských právech.

Byla přijata určitá opatření směřující k tomu, aby jednotlivá ministerstva a instituce měly pro realizaci svých úkolů náležitý zdroj; aby však byla naplněna tato klíčová priorita evropského partnerství je třeba vyvinout další úsilí. Pokud jde o zajištění dostatečných technických a personálních zdrojů pro *parlamentní shromáždění* státu, bylo dosaženo jen částečného pokroku. Koordinace státních podniků je nedostatečná a k jejímu zlepšení nebyly zavedeny žádné mechanismy. Celková funkčnost výkonných a zákonodárných institucí je i nadále nedostatečná.

Výsledky Bosny a Hercegoviny, pokud jde o stabilitu a bezpečnost, v současné době umožnily, aby Rada pro nastolení míru rozhodla, že do 30. června 2007 ukončí činnost Úřadu vysokého představitele. Toto rozhodnutí bude znovu přezkoumáno na začátku roku 2007.

Přijetí komplexní strategie pro *veřejnou správu* představuje částečnou reakci na klíčovou prioritu evropského partnerství. Pozitivním krokem je rovněž přijetí zákona o státním ombudsmanovi. Úřad pro koordinaci veřejné správy byl posílen a agentury v oblasti státní služby zlepšily postupy nábory pracovníků. Nyní je třeba provést reformu veřejné správy, aby se posílila celková administrativní kapacita.

Pokud jde o klíčovou otázku *policejní reformy*, byl dosažen jen minimální pokrok. Činnost Ředitelství pro restrukturalizaci policie byla zpomalena, především vinou přístupu Republiky srbské. V důsledku toho se zpozdilo provádění dohody o restrukturalizaci policie z října 2005, což je jedna z klíčových priorit evropského partnerství.

Pokud jde o *soudní systém*, soud, úřad státního zástupce a Vysoká rada pro soudnictví a státní zastupitelství vykonávaly své činnosti řádně. Postupně nabývají větší podíl na rozhodování a snižují tak svou závislost na mezinárodním společenství. Je však třeba dále posilovat nezávislost soudního systému a zvyšovat jeho účinnost.

Byla přijata nová strategie proti *korupci*. Korupce představuje v Bosně a Hercegovině i nadále závažný problém. Jednotlivé případy musí být důsledněji vyšetřovány a stíhány.

Pokud jde o **lidská práva a ochranu menšin**, bylo dosaženo jen částečného pokroku. Komise pro lidská práva, která je součástí Ústavního soudu, efektivně vykonávala svou činnost. Větší pozornost je třeba věnovat výkonu rozhodnutí, která se týkají lidských práv, a řádnému provádění mezinárodních úmluv o lidských právech. Závažný problém představuje etnická diskriminace. Pokud jde o boj proti netoleranci a zlepšování podmínek vězňů, je třeba vyvinout větší úsilí. Pro podporu rómské komunity je třeba realizovat konkrétní kroky.

V oblasti svobody slova a médií byly přijaty celostátní zákony o veřejnoprávním vysílání. Odpovídající právní předpisy na úrovni entity byly přijaty v Republice srbské, nikoli však ve federaci. Reforma veřejnoprávního vysílání byla provedena jen částečně. Příslušná priorita evropského partnerství zatím nebyla splněna.

Fond pro návrat uprchlíků funguje a Bosna a Hercegovina se aktivně účastnila sarajevského procesu. K podpoře návratu uprchlíků a vysídlených osob, a především k jejich sociální a hospodářské integraci, je třeba realizovat další opatření

V souvislosti s **regionálními záležitostmi a mezinárodními závazky** byl dosažen jen částečný pokrok. Určité úsilí bylo věnováno spolupráci s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii, což je klíčová priorita evropského partnerství, v tomto směru však zbývá prostor pro zlepšení. Je třeba přijmout další opatření směřující k nalezení zbývajících částí obžalovaných a k boji proti sítím, které je podporují. Vnitrostátní soud vykázal pokrok při stíhání válečných zločinů. Je ještě třeba zlepšit stíhání na úrovni entit.

Vztahy Bosny a Hercegoviny se sousedními zeměmi jsou nadále dobré. Musí být ještě vyřešeny některé bilaterální otázky, které se především týkají demarkace hranic a obchodu.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Bosna a Hercegovina zaznamenala jen malý úspěch na cestě k fungujícímu tržnímu hospodářství. Aby se mohla Bosna a Hercegovina vyrovnat s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie, musí ještě vyvinout větší úsilí.

Koordinace fiskálních politik se zlepšila a v lednu 2006 byla v celé zemi úspěšně zavedena daň z přidané hodnoty. Analytická schopnost, která má podporovat tvorbu politik, se v určité míře zlepšila. Hospodářský růst zůstal silný. Pokračovala fiskální konsolidace. V první polovině roku 2006 se zvýšil vykazovaný vývoz, hlavně díky zavedení DPH a zvýšení výroby některých komodit. Pokračovala privatizace, především v Republice srbské, a za účelem podpory restrukturalizace podniků byly přijaty některé legislativní změny.

Reformy v mnoha oblastech však byly i nadále pomalé. Nevyváženost obchodu a běžných účtů byla i nadále velká a odrážela nedostatečnou dynamiku podnikového odvětví a silnou soukromou spotřebu. Základna pro hospodářský růst byla i nadále úzká. Stav rozpočtů v zemi zatím skutečně nezohlednil velkou makroekonomickou nerovnováhu. Rozhodovací proces v oblasti hospodářské a fiskální politiky v zemi byl i nadále složitý a nedostatečně koordinovaný. Navíc se zvětšily tlaky na veřejné výdaje, které již byly poměrně vysoké. Účinnost veřejných výdajů je rovněž poměrně nízká. Podnikatelské prostředí a řízení společností byly i nadále celkově nedostatečné. Privatizace a restrukturalizace podniků byla pomalá, a to především ve federaci. Velká část podnikového odvětví zatím nebyla dostatečně restrukturalizována.

Při sladování právních předpisů a politik s **evropskými standardy** dosáhla Bosna a Hercegovina jen malého pokroku. Bosna a Hercegovina bude muset dále posílit svou schopnost reagovat na požadavky, které v tomto směru vyplývají z evropského partnerství.

Pokud jde o **vnitřní trh**, v oblasti *volného pohybu zboží* byl dosažen jen minimální pokrok. Přípravy v oblasti standardizace, certifikace, metrologie a dohledu nad trhem zůstávají ve fázi příprav a nové právní předpisy nejsou řádně prováděny. Nedostatek subjektů a postupů pro posuzování shody omezuje vývozní kapacitu. Zřízení struktury pro dohled nad trhem, která by vycházela z příslušných právních předpisů o jednotlivých produktech, a odstraňování sporných kontrol před uvedením produktu na trh, vyžaduje naléhavé kroky.

Pokud jde o *volný pohyb pracovníků*, nelze vykázat žádný konkrétní vývoj. Jen k omezenému pokroku došlo v oblasti *služeb*; pokud jde o *právo na usazování* a *právo společností*, nedošlo k žádným zásadním změnám. Dohled nad bankami zatím nebyl přenesen na celostátní úroveň a je i nadále v pravomoci entit.

V oblasti *volného pohybu kapitálu* se neuskutečnily žádné zásadní změny, ale přípravy Bosny a Hercegoviny v této oblasti probíhají velmi dobře. V oblasti *celních předpisů* byl dosažen jen částečný pokrok. Právní předpisy v oblasti cel byly přijaty a jsou ve velké míře v souladu s *acquis*. Je třeba zajistit jejich úplné provádění, a to zejména v oblastech původu, oceňování a zjednodušených řízení. V oblasti *daní* úspěšné zavedení daně z přidané hodnoty (DPH) představovalo pozitivní vývoj. V oblasti *přímých daní* nedošlo k zásadnímu pokroku.

Pokud jde o *hospodářskou soutěž*, Bosna a Hercegovina dosahuje postupného pokroku v oblasti protimonopolní kontroly, avšak v oblasti státních podpor k žádnému pokroku nedošlo. Určitý vývoj lze vysledovat v oblasti zadávání veřejných zakázek, a to především v souvislosti se zřízením agentury pro zadávání veřejných zakázek a subjektu pro přezkum zadávacího procesu. V oblasti provádění a vymáhání *práv duševního vlastnictví* došlo k omezenému pokroku.

V oblasti *politiky zaměstnanosti* lze vysledovat jen malý vývoj. Pracovní trh Bosny a Hercegoviny se nadále potýká s nezaměstnaností, značnou roztržičností a nedostatečnou politikou zaměstnanosti. K minimálnímu pokroku došlo v oblasti *vzdělávání*. Doposud nebyl přijat zákon o vyšším vzdělávání ani další hlavní zákony. Rozdělování dětí ve školách na základě etnického principu i nadále představuje závažný problém.

Pokud jde o zajištění skutečného vnitřního trhu v rámci Bosny a Hercegoviny, což je klíčová priorita evropského partnerství, bylo dosaženo jen malého pokroku.

Co se týče **odvětvových politik**, v oblasti *průmyslu a malých a středních podniků* nelze vykázat zásadní vývoj. Doposud nebyly přijaty průmyslová strategie a strategie pro rozvoj malých a středních podniků.

Celkově došlo v oblasti *zemědělství* jen k minimálnímu pokroku. Na úrovni entit se politika zatím vytváří a její koordinace je nedostatečná. Zpozdila se příprava komplexní zemědělské strategie, což bylo částečně způsobeno nedostatečným právním a institucionálním rámcem, který je na celostátní úrovni nezbytný. Ve veterinární oblasti byly přijaty právní předpisy provádějící právo ES. Provádění těchto předpisů je však i nadále omezené v důsledku nedostatečných personálních a finančních zdrojů a chabé koordinace mezi veterinárními službami na celostátní úrovni a na úrovni entit. Přípravy Bosny a Hercegoviny v oblasti *životního prostředí* jsou v počátečním stádiu. Zatím nebyl na celostátní úrovni přijat zákon o ochraně životního prostředí, který by vytvářel rámec pro celostátní a harmonizovanou ochranu životního prostředí, a zatím nebyla zřízena státní agentura pro životní prostředí.

Pokud jde o zapojení Bosny a Hercegoviny do rozvoje transevropské *dopravní sítě*, lze vykázat postupný pokrok. Bosna a Hercegovina provádí memorandum o porozumění o rozvoji klíčové regionální dopravní sítě v jihovýchodní Evropě z června 2004. Podepsala dohodu o evropském společném leteckém prostoru, jejímž cílem je vytvořit jednotný evropský letecký trh, v rámci kterého se uplatňují letecké standardy EU. Rovněž dosáhla značného pokroku při dosahování souladu s *acquis* v oblasti letecké dopravy.

V oblasti *energetiky* došlo k určitému pozitivnímu vývoji. Byla ratifikována Smlouva o Energetickém společenství. V odvětví elektrické energie došlo k zpřístupnění přenosu energie a zákonnému zřízení nezávislého provozovatele systému a přenosové společnosti. Musí však být ještě dokončen převod majetku a závazků mezi nezávislým provozovatelem systému a přenosovou společností. Nedokončený převod znemožňuje úplnou funkčnost těchto subjektů. Zatím nebyla vypracována celostátní energetická strategie.

Pokud jde o *informační společnost a média*, do přípravy účinné soutěže na trhu s telekomunikacemi se aktivně zapojil nezávislý regulační orgán v oblasti komunikací. K malému pokroku však došlo v oblasti veřejnoprávního vysílání a při zřizování informační agentury. Žádný zásadní vývoj se neuskutečnil v oblasti *veřejné vnitřní finanční kontroly*.

V oblasti *statistiky* byla přijata opatření, která souvisejí především s podpisem dohody o spolupráci mezi statistickými úřady působícími na celostátní úrovni a na úrovni entit. Za účelem vytvoření účinného statistického systému v Bosně a Hercegovině, který by byl v souladu s EU, je však třeba vyvinout více úsilí.

V oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti* byl dosažen určitý pokrok, zejména co se týče *správy víz, správy hranic, azylu a migrace*. Bylo potvrzeno odstranění vízové povinnosti pro všechny občany EU. Bosna a Hercegovina uzavřela několik readmisních dohod s členskými státy EU a s třetími zeměmi a konstatovala svou připravenost k vyjednávání takové dohody na úrovni EU. Snížil se počet víz vydávaných na hraničních přechodech. Bylo dosaženo pokroku při zřizování fungujícího azylového systému a při reakci na ilegální migraci. K určitému pokroku došlo v oblasti správy hranic – byla aktualizována národní strategie pro integrovanou (2005) správu hranic a finalizován akční plán pro integrovanou správu hranic. Nejsou však k dispozici dostatečné finanční prostředky k jejich provádění. Pokud jde o kontroly na hranicích, existuje prostor pro zlepšení. Ve všech oblastech je třeba se zaměřit na nedostatky v personálním obsazení a ve vybavenosti.

Jen částečný pokrok byl dosažen v oblasti boje proti *praní peněz*. Finanční zpravodajská jednotka, která spadá pod agenturu pro státní vyšetřování a ochranu, je nedostatečně personálně obsazena. Nebyly přijaty žádné nové předpisy proti praní špinavých peněz a vymáhání práva je i nadále nedostatečné. Určitá opatření byla přijata v boji proti *drogám*; jedná se především o schválení zákona o prevenci zneužívání drog a prekurzorů. Je třeba vytvořit protidrogovou politiku na celostátní úrovni, která by byla v souladu se standardy EU.

Bosna a Hercegovina dosáhla určitého pokroku v *boji proti organizovanému zločinu, obchodování s lidmi a terorismu*. Byla přijata národní strategie pro boj proti organizovanému zločinu. Byl vytvořen rámec právních předpisů pro boj proti organizovanému zločinu, jeho provádění je však třeba dále zlepšovat. Agentura pro státní vyšetřování a ochranu provedla větší počet vyšetřování a zadržení. V současné době však musí zcela naplnit svou kapacitu, především pokud jde o její personální obsazení. Je prováděn národní akční plán pro boj proti *obchodování s lidmi* na roky 2005 – 2007. Jeho stíhání však zpomalují rozdíly mezi právními předpisy na celostátní úrovni a na úrovni entit. Bosna a Hercegovina rovněž přijala strategii

pro boji proti *terorismu*. Pokud jde o *ochranu údajů*, byl přijat zákon o ochraně osobních údajů, ale doposud nebyla zřízena agentura pro ochranu údajů. Situace v oblasti ochrany osobních údajů nadále vyvolává obavy.

Chorvatsko

Chorvatsko plní i nadále **politická kritéria**. Celkově bylo dosaženo pokroku, ale v řadě oblastí je ještě třeba vyvinout větší úsilí. Částečně bylo reagováno na krátkodobé priority přístupového partnerství.

Došlo k dalšímu posílení **demokracie a právního státu**. Stále však zbývá značný prostor pro zlepšení v oblasti soudnictví, veřejné správy a boje proti korupci. Je nezbytné v těchto oblastech dosáhnout značných zlepšení k tomu, aby se vytvořil dostatečný základ pro provádění *acquis*.

Byly zahájeny práce na přípravě strategie pro *reformu veřejné správy*. Vláda v září 2006 schválila politický dokument, v němž se zavázala, že do července 2007 připraví návrh pozměněného zákona o obecném správním řízení. Přijetí celkového strategického rámce, který by upravoval na tento zásadní problém, je však značně zpožděné. Stávající systém administrativních předpisů je těžkopádný a je třeba jej zjednodušit. Velký prostor pro volné uvážení v právních předpisech vede k právní nejistotě a usnadňuje korupci. Nový zákon o státní službě vstoupil v platnost v lednu 2006 a byly přijaty i některé prováděcí předpisy. Státní služba však nadále podléhá přílišnému politickému vlivu, potýká se s velkou fluktuací pracovníků a s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků.

Bylo zahájeno provádění strategie *reformy soudnictví*, což je klíčová priorita přístupového partnerství. Byly provedeny legislativní a organizační změny, jejichž cílem je zlepšit funkčnost soudnictví. Počet neuzavřených případů byl snížen, ale i tak je stále vysoký. Reforma se nachází v počátečním stádiu a soudní systém nadále oslabují značné nedostatky. Je třeba přijmout další opatření, aby se zkrátila délka soudních zřízení, zlepšilo se vedení případů, zohodnotila se soudní síť a aby se zajistil náležitý výkon rozhodnutí. K zajištění nestrannosti soudnictví je třeba zlepšit postupy pro jmenování a vzdělávání soudců a soudních úředníků a pro zajišťování jejich disciplíny. V březnu 2006 byl přijat nový *protikorupční* program. Byla posílena činnost Úřadu pro prevenci korupce a organizovaného zločinu. V nedávné době byla přijata opatření v případech korupce, které tento úřad vyšetřoval. Tato opatření částečně reagují na klíčovou prioritu v rámci přístupového partnerství. Korupce však nadále představuje závažný problém. Řada podezření z korupčního jednání dosud nebyla vyšetřena a korupční praktiky nejsou často trestány. Provádění protikorupčního programu se nachází v počátečním stádiu. Je třeba posílit Úřad pro prevenci korupce a organizovaného zločinu a ostatní subjekty, které jsou do tohoto programu zapojeny, a zlepšit koordinaci mezi nimi. Je zapotřebí dosáhnout úplného provádění programu a získat silnou politickou vůli, aby se vyvinulo větší úsilí, směřující především proti korupci na vysoké úrovni.

Pokrok pokračoval v oblasti **lidských práv a ochrany menšin**, i když k němu docházelo pomaleji. Byl zaveden příslušný rámec právních předpisů. Skutečné provádění právních předpisů se však musí zrychlit.

V červnu 2006 byla schválena novela trestního zákoníku, která mimo jiné ruší trest odnětí svobody za hanobení a obsahuje širší definici „trestných činů spočívajících v nenávisti“. Pokud jde o menšiny, došlo ke značnému zvýšení finančních prostředků a vláda věnovala více

pozornosti akčnímu plánu v rámci iniciativy Dekáda rómské inkluze. Řada politiků na vysoké úrovni vyjádřila závazek týkající se integrace menšin.

Je však třeba vyvinout více úsilí v boji proti netoleranci a k tomu, aby se posílilo usmíření a řádně se vyšetřily a postihly osoby, které spáchaly trestné činy z důvodu nenávisti k etniku. Provádění ústavního zákona o národnostních menšinách pokračuje pomalu, a to především v oblasti pravidel pro zaměstnávání menšin. Tyto otázky představují klíčové priority přístupového partnerství. Zatím však nebyla přijata komplexní strategie a akční plán týkající se všech forem diskriminace.

Vyskytly se případy ovlivňování médií ze strany politiků. V současné době byly přijaty a měly by být prováděny plány ke zlepšení práv žen a dětí.

Pokud jde o **regionální záležitosti a mezinárodní závazky**, pokračovala spolupráce s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii, což je klíčová priorita přístupového partnerství, a byl zajištěn celkový soulad s Daytonskou a Erdutskou dohodou. V Chorvatsku se zlepšovalo stíhání válečných zločinů. Je však třeba odstranit předpojatost proti obžalovaným srbského původu. Státní zastupitelství se intenzivně věnuje otázce ochrany svědků, avšak tato otázka není dostatečně řešena v rámci širšího soudního systému, což je třeba napravit. Pokrok související s návratem uprchlíků – klíčovou prioritou přístupového partnerství – nebyl vyvážený. Zatímco otázky rekonstrukce a restituce byly všeobecně dobře vyřešeny, provádění programů ubytování bývalým držitelům nájemních práv, kteří usilují o návrat do Chorvatska, je velmi slabé; v oblasti potvrzování nároků na důchod nedošlo k žádnému pokroku. Je třeba zvýšit úsilí o vytvoření hospodářských a sociálních podmínek, které jsou nezbytné pro udržitelnost návratů uprchlíků.

V oblasti regionální spolupráce byl i nadále dosahován obecný pokrok. Tento pokrok je třeba udržet. Minimálního pokroku však bylo dosaženo při hledání konečného řešení řady otevřených bilaterálních otázek mezi Chorvatskem a jeho sousedy, především v oblasti demarkace hranic. Jedná se o klíčovou prioritu přístupového partnerství. K rozvoji spolupráce a k dosažení dobrých sousedských vztahů je zapotřebí další úsilí.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Chorvatsko lze považovat za fungující tržní hospodářství. Země by měla být schopná se ve střednědobém horizontu vyrovnat s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie za předpokladu, že důsledně provede program reforem určený k odstranění značných zbývajících nedostatků.

V obecné rovině byl zachován politický konsensus o hlavních bodech hospodářské politiky. Makroekonomické politiky orientované na stabilitu přispěly k tomu, že míra inflace byla nízká, směnné kurzy stabilní a že došlo k mírnému růstu. Míra soukromých investic se zvýšila a nezaměstnanost se snížila. Pokračovala postupná fiskální konsolidace, která byla posílána růstem na straně příjmů. Za účelem lepší kontroly výdajů na zdravotní péči byla přijata určitá opatření. Postupy pro registraci podniků byly ještě zjednodušeny. Odvětví bankovníctví vykazovalo nadále růst a byla zřízena nová agentura pro kontrolu nebankovního finančního odvětví. Zlepšila se silniční infrastruktura. Dochází k dalšímu pokroku při posilování soutěže v odvětví telekomunikací. Byla přijata počáteční opatření k restrukturalizaci ztrátového železničního systému. Chorvatské hospodářství je dobře integrováno do hospodářství EU.

Značná a rostoucí nerovnováha v obchodě a na běžných účtech a vysoký vnější dluh však představují pro makroekonomickou stabilitu potenciální rizika. Vládní rozpočet nadále zatěžují dotace vyplácené ztrátovým podnikům a vysoká míra běžných výdajů. Tempo

strukturálních reforem je obecně pomalé. Při provádění plánů privatizace a při restrukturalizaci podniků bylo dosaženo jen minimálního pokroku. Rozvoj aktivnějšího soukromého sektoru zpomalují nedostatky ve veřejné správě a v soudnictví, které znesnadňují postupy pro vstup na trh a jeho opuštění a vymáhání vlastnických a věřitelských práv. Zásahy státu do hospodářství jsou i nadále značné. Je třeba vyvinout větší úsilí, aby se zvýšila účast na programu celoživotního vzdělávání.

Chorvatsko zlepšilo svou **schopnost přijmout na sebe závazky vyplývající z členství**. Pokrok byl dosažen ve většině oblastí, především při dosahování souladu s právem ES. Pokrok dosažený v rámci jednotlivých kapitol se značně lišil. Pokud jde o celkovou míru souladu s právem ES a administrativní kapacitu, zbývá ještě řada otevřených otázek. Krátkodobé priority přístupového partnerství budou plněny po řadu let.

Pokrok v oblasti *volného pohybu zboží* byl omezený a nevyvážený. Pokrok v oblasti nového a globálního přístupu se zatím neodrazil v oblasti starého přístupu. V oblasti právních předpisů a administrativní kapacity je stále třeba vyvinout zvýšené úsilí. V oblasti *volného pohybu pracovníků* došlo jen k minimálnímu pokroku. Značné úsilí je třeba vyvinout, pokud jde o rozvoj kapacity pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Částečný pokrok byl dosažen v oblasti *práva na usazování a svobody poskytování služeb*. Celkový soulad je dostatečný, i když v některých oblastech bude zapotřebí další úsilí. Částečný pokrok Chorvatsko vykázalo v oblasti *volného pohybu kapitálu*. Úsilí je však třeba zvýšit, především pokud jde o praní peněz a postupy pro nabývání nemovitostí státními příslušníky EU.

V oblasti *zadávání veřejných zakázek* lze vykázat jen omezený pokrok. Je zapotřebí vyvinout značné úsilí k tomu, aby se navrhla strategie harmonizace právních předpisů a aby se posílilo institucionální zázemí. Pokrok v oblasti *práva obchodních společností* byl dostatečný. Došlo k zásadním legislativním změnám v oblasti účetnictví a auditu obchodních společností. Soulad práva byl zajištěn, i když je třeba nadále dostatečně monitorovat a vymáhat dodržování právních předpisů obchodními společnostmi. V oblasti *práva duševního vlastnictví* bylo dosaženo pokroku, především při jeho vymáhání. Je však třeba vyvíjet další úsilí.

V oblasti *politiky hospodářské soutěže* Chorvatsko dosahovalo i nadále určitého pokroku, a to jak v oblasti protimonopolních předpisů, tak v oblasti státních podpor. V této oblasti je však třeba vyvíjet větší úsilí. Je třeba dále sladit důležité právní předpisy, posílit administrativní kapacitu a zajistit účinnější výsledky při prosazování práva. Je třeba neprodleně přijmout reálné plány pro restrukturalizaci odvětví oceli a stavby lodí. Daňové podpory představují problém. Je ještě třeba splnit příslušné závazky vyplývající z dohody o stabilizaci a přidružení.

Chorvatsko dosáhlo pokroku v oblasti *finančních služeb*, a to především dosažením souladu právních předpisů v oblasti pojišťovnictví a zřízením integrovaného orgánu dohledu pro nebankovní odvětví. Soulad právních předpisů se částečně zlepšil, úsilí je však v tomto směru třeba zvýšit.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *informační společnosti a médií*. Posílila se hospodářská soutěž na trhu s telekomunikacemi. Soulad právních předpisů v oblasti elektronických komunikací a informačních technologií se částečně zlepšil. Je však třeba dále posílit chorvatskou agenturu pro telekomunikace. Zároveň je třeba dosáhnout většího souladu s právními předpisy ES v oblasti médií a audiovizí.

Oblast *zemědělství* vykázala dostatečný pokrok, především při provádění programů rozvoje venkova, politiky zaměřené na kvalitu a v oblasti ekologického zemědělství. Zavedení administrativních struktur pro provádění, řízení a kontrolu společné zemědělské politiky se však nachází v počátečním stádiu. Pokud jde o *rybolov*, Chorvatsko dosáhlo pokroku v harmonizaci oblasti řízení zdrojů a rybářského loďstva a v oblasti posílení kontrolních služeb. K překlenutí některých zásadních nedostatků, včetně zavedení elektronického rejstříku rybářského loďstva, systému sledování plavidel, sběru údajů a posílení kontrolního systému, je třeba vyvinout další úsilí. Je třeba sladit pravidla v oblasti státních podpor. K pokroku došlo při dosahování souladu v oblasti *veterinární, rostlinolékařské a potravinové politiky*. Je však třeba vyvinout zvýšené úsilí, včetně přijetí komplexní strategie pro bezpečnost potravin a nezbytných rámcových právních předpisů.

Dopravní politika vykazuje dostatečný pokrok. Pokračovala harmonizace v oblasti silniční, letecké a námořní dopravy. Je třeba přijmout další předpisy provádějící právo EU, avšak nejvíce úsilí musí být vyvinuto především při zajišťování dostatečné administrativní kapacity. V oblasti *energetiky* bylo dosaženo částečného pokroku, který se týkal rovněž zabezpečení dodávek energie na vnitřním trhu s elektřinou a plynem. Chorvatsko ratifikovalo Smlouvu o Energetickém společenství. Je však zapotřebí další úsilí, především v oblasti energetické účinnosti, jaderné bezpečnosti a posílení právního rámce.

Pokud jde o oblast *daní*, bylo dosaženo jen částečného pokroku. Celkový pokrok s harmonizací právních předpisů není dostatečný. Je zapotřebí zásadním způsobem modernizovat správu daní a zlepšit IT propojení. V oblasti *hospodářské a měnové unie* Chorvatsko dosáhlo určitého pokroku. Celkové přípravy probíhají uspokojivě. Je však třeba vyvinout další úsilí, aby se především zajistila nezávislost centrální banky. V oblasti *statistiky* dosáhlo Chorvatsko uspokojivého pokroku. Je třeba i nadále vyvíjet úsilí a zajistit udržitelné vnitrostátní financování.

Pokud jde o *sociální politiku a zaměstnanost*, byl dosažen jen částečný pokrok. Aby se posílila slabá administrativní kapacita v této oblasti, je třeba vyvinout značné úsilí. V oblasti *podniků a průmyslové politiky* bylo dosaženo nevyváženého pokroku. I když došlo k uspokojivému pokroku v podnikatelském prostředí a politice malých a středních podniků, hlavní výzvy představuje restrukturalizace podniků především v odvětví oceli a stavby lodí. Částečný pokrok byl dosažen v oblasti *transevropských sítí*. Rovněž bylo dosaženo pokroku v oblasti *regionální politiky a koordinace strukturálních nástrojů*. Je však třeba ještě vyvinout značné úsilí, aby se vytvořily administrativní struktury nezbytné pro poskytování finanční podpory EU.

Částečný pokrok vykazuje i oblast *soudnictví a základních práv*. Je však třeba dále zlepšit reformu soudnictví a boj proti korupci. Co se týče základních práv, je zde prostor pro zlepšení. V oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti* Chorvatsko dosáhlo pokroku, hlavně v oblasti správy hranic, vízové politiky a azylu. Je však třeba aktualizovat akční plán pro integrovanou správu hranic a zdokonalit vybavení. Je třeba vyvinout značné a konstantní úsilí, aby se posílila donucovací a administrativní kapacita, především v oblasti organizovaného zločinu.

Uspokojivého pokroku bylo dosaženo v kapitolách *věda a výzkum a vzdělávání a kultura*. V obou případech byla dosažena celkově uspokojivá míra připravenosti. Pokud jde o *životní prostředí*, bylo celkově dosaženo uspokojivého pokroku, zejména v oblasti ovzduší a vody, ochrany přírody, chemických látek a geneticky modifikovaných organismů. S ohledem na rozsah a složitost této kapitoly je třeba i nadále vyvíjet značné úsilí. Administrativní kapacita

je nedostatečná a neexistují strategie financování významných investic. Chorvatsko dosáhlo jen částečný pokrok v oblasti *ochrany spotřebitele a zdraví*. Mnoho předpisů musí být ještě sladěno s právem ES a dohled nad trhem zdaleka neodpovídá standardům EU.

V oblasti *celní unie* Chorvatsko vykázalo pokrok, především díky tomu, že sladilo celní postupy a celní ochranu práv duševního vlastnictví s EU. Je však nadále třeba posílit administrativní kapacitu a zajistit IT propojení. Chorvatsko dosáhlo částečný pokrok v oblasti *vnějších vztahů*. Pokud jde o *zahraniční, bezpečnostní a obrannou politiku*, byl vykazován i nadále pokrok. Chorvatsko pokračovalo v systematické harmonizaci s deklaracemi EU a ostatními nástroji společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

Došlo k určitému pokroku v oblasti *finanční kontroly*, především v oblasti veřejné vnitřní finanční kontroly, vnějšího auditu a ochrany eura proti padělání. Je však zapotřebí zajistit větší kapacitu pro vnitřní audit a finanční řízení. Je třeba zajistit funkčnost struktur na ochranu finančních zájmů EU. Žádný zásadní pokrok nenastal v případě *finančních a rozpočtových pravidel*.

Bývalá jugoslávská republika Makedonie

Jak bylo uvedeno v loňském stanovisku k její žádosti o členství, Bývalá jugoslávská republika Makedonie je na dobré cestě, aby splnila **politická kritéria**. Tempo reform se však v roce 2006 zpomalilo a země proto musí vyvinout větší úsilí. Částečně bylo reagováno na krátkodobé politické priority přístupového partnerství.

Probíhající provádění rámcové dohody z Ohridu přispělo ke stabilitě země a ke konsolidaci **demokracie a právního státu**. Aby bylo dosaženo dalšího pokroku, musí všechny politické strany v souladu se zněním a duchem dohody vyvinout při vytváření konsensu potřebné úsilí.

Bývalá jugoslávská republika Makedonie dosáhla úspěchu při posilování volebního postupu za účelem přípravy červencových voleb do *parlamentu*. Právní a institucionální rámec pro volby byl pozměněn podle doporučení Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva a podle klíčové priority evropského partnerství. Volební proces byl v červenci veden ve velké míře podle mezinárodních standardů. Přesto však došlo před volbami a v průběhu nich k nesrovnalostem. Bude zapotřebí vyvinout nejvíce úsilí, aby se při příštích volbách zajistilo splnění všech standardů. Je třeba dosáhnout konstruktivního dialogu, zejména v parlamentu, mezi všemi politickými stranami zastoupenými ve vládě i v opozici, aby se zajistilo řádné fungování institucí.

Pokud jde o *reformu veřejné správy*, zákon o úřednících z roku 2000 byl nadále prováděn. Byla podniknuta opatření k tomu, aby se zlepšilo řízení administrativy a transparentnost veřejných rozhodnutí. Proces decentralizace pokročil a začaly se zlepšovat veřejné služby. K reakci na zbývající výzvy je třeba, aby silné zapojení vlády a místních samospráv. Personální jmenování a odvolávání ve veřejné správě je však i nadále politicky ovlivňováno. Po změně vlády došlo v administrativě k řadě zásadních změn. Je třeba posílit jak nezávislost a profesní kvalitu administrativy, tak i administrativní kapacitu.

Byla zahájena důležitá reforma *soudního systému*, jak to požaduje evropské partnerství. Ve velké míře již byl zaveden ústavní a právní rámec pro nezávislé a účinné soudnictví. Zásadní výzvy a klíčovou prioritu evropského partnerství představuje úspěšné provádění reformy, což bude vyžadovat konstantní úsilí a vedení záznamů o jejích výsledcích. Zbývá ještě přijmout některá opatření, aby se v celé zemi zajistilo uplatňování zásady právního státu. Po

zpožděních, která zpomalila reformu policie, představuje přijetí nového zákona o policii splnění klíčové priority evropského partnerství. Je zapotřebí dosáhnout konstruktivní spolupráce mezi vládou a opozicí, aby se zajistilo hladké provádění této reformy.

Právní a institucionální rámec pro *boj proti korupci* byl posílen. Zlepšila se spolupráce a koordinace mezi dotčenými subjekty. Korupce je však i nadále velmi rozšířená. Zatím nebyla vyšetřena řada podezření z korupce. Ke zvýšení tohoto úsilí je zapotřebí úplné provádění právních předpisů a silná politická vůle.

Pokud jde o *lidská práva a ochranu menšin*, pokračovalo provádění dohody z Ohridu. V obecné rovině se nadále zlepšovaly vztahy mezi jednotlivými etniky. V řadě oblastí je však třeba ještě vyvinout značné úsilí. Byla schválena novela trestního zákoníku, která zrušila trest odnětí svobody za hanobení. Je třeba posílit mechanismy pro vyšetřování špatného zacházení se zadrženými, a to včetně spolupráce mezi ombudsmanem a ministerstvem **vnitřně**. Vzhledem k tomu, že neexistuje náležitý právní rámec, v odvětví telekomunikací dochází i nadále k odposlechům. Aby se vytvořila důvěra mezi jednotlivými etnickými společenstvími, je třeba vyvinout další úsilí. Zastoupení jednotlivých společenství ve veřejné správě není vyvážené. K určitému pokroku došlo, pokud jde o provádění akčních plánů v rámci iniciativy Dekáda rómské inkluze na roky 2005 – 2015. Situace rómské komunity je však i nadále důvodem k obavám.

Pokud jde o *regionální záležitosti a mezinárodní závazky*, Bývalá jugoslávská republika Makedonie plně spolupracuje s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii. Pro přípravu na navrácení případů od Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii je zásadní, aby došlo k dalšímu pokroku v reformě soudnictví. V rámci rozhovorů o statusu Kosova zachovávala země konstruktivní postoj. Dvoustranná dohoda o nevydávání osob uzavřená se Spojenými státy americkými je i nadále v rozporu s příslušnými základními zásadami EU, které se týkají opatření sjednaných mezi státem, jenž je smluvní stranou Římského statutu Mezinárodního trestního tribunálu, a USA.

Bývalá jugoslávská republika Makedonie je nadále aktivním partnerem v rámci regionální spolupráce. Docházelo k rozvoji dvoustranných vztahů se sousedními zeměmi, nebyl však dosažen žádný pokrok při řešení otázky názvu, což je i nadále otevřený problém. Je zapotřebí obnovit úsilí, aby se díky konstruktivnímu přístupu a pod dohledem OSN sjednalo s Řeckem vzájemně přijatelné řešení otázky názvu, což přispěje regionální spolupráci a dobrým sousedským vztahům.

Co se týče **hospodářských kritérií**, má Bývalá jugoslávská republika Makedonie dostatečně dobré postavení na to, aby byla fungujícím tržním hospodářstvím. Je třeba vyvíjet konstantní stabilizační a reformní úsilí k tomu, aby země byla ve střednědobém horizontu způsobilá vyrovnat se s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie.

Země dosahuje obecného konsensu ohledně základů hospodářských politik. V důsledku řádné kombinace politik se zvýšila makroekonomická stabilita a předvídatelnost. Inflace vydržela pod kontrolou. Účty veřejného sektoru byly téměř vyrovnané a poměrně nízká míra veřejného dluhu se ještě snížila. Liberalizace cen a obchodu je ve velké míře dokončena a probíhá privatizace státních podniků. Došlo ke snížení překážek vstupu na trh a jeho opuštění prostřednictvím zjednodušení a zrychlení úpadkového řízení a postupů registrace, a to v souladu s klíčovou prioritou evropského partnerství. Zlepšila se stabilita finančního sektoru. Za účelem zvýšení kvality lidských zdrojů a zdokonalení infrastruktury země byla navíc

přijata další opatření. Značně se zvýšil příliv přímých zahraničních investic, a to zejména díky úsilí v oblasti privatizace. Hospodářská integrace s EU je na dobré úrovni.

Fungování tržního hospodářství je však stále zpomalováno nedostatky v institucionálním zabezpečení, jako jsou např. pomalé administrativní postupy, korupce, přemíra byrokracie a nedostatečná právní jistota. Překážky nadále představují i nedostatky v soudnictví, které zpomalují vývoj v podnikatelském prostředí. Pracovní a finanční trhy navíc nefungují dostatečně, což znemožňuje snížení poměrně vysoké míry nezaměstnanosti a omezuje poskytování úvěrů podnikům. Vzdělávací systém nedostatečně odráží potřeby země. Tyto skutečnosti způsobily jen omezený hospodářský růst. Rozsáhlé odvětví neformální ekonomiky nadále značně narušuje hospodářství země. Komoditní struktura vývozu je velmi koncentrovaná.

Země vyvinula další úsilí k tomu, aby zlepšila svou **schopnost přebrat závazky vyplývající z členství**. Země stále čelí značným výzvám spočívajícím v provádění a efektivním vymáhání právních předpisů. K určitému pokroku došlo při plnění krátkodobých priorit evropského partnerství.

V oblasti *volného pohybu zboží* došlo k určitému pokroku, pokud jde o horizontální opatření. Většina *acquis* z jednotlivých odvětví však ještě musí být transponována do vnitrostátního práva a prováděna. Rozvoj oblasti *volného pohybu osob* byl jen omezený a přípravy jsou v počáteční fázi. Žádný pokrok nebyl zaznamenán v oblasti *práva na usazování a svobody poskytování služeb*. K dosažení souladu s *acquis* je zapotřebí dalšího úsilí. V oblasti *volného pohybu kapitálu* bylo dosaženo částečného pokroku, především co se týče platebních systémů. Je však třeba vyvíjet další úsilí. Musí být zejména posílen právní a institucionální rámec týkající se praní peněz.

Značný pokrok lze vykázat v oblasti *zadávání veřejných zakázek*, v níž byl vytvořen základ pro rozvoj účinného systému pro zadávání veřejných zakázek. Bude však zapotřebí další úsilí, především pokud jde o zavedení účinného systému opravných prostředků. Ke značnému pokroku došlo v oblasti práva obchodních společností; jedná se zejména o zavedení systému jediného místa pro registraci společností v souladu s požadavky evropského partnerství. K zajištění účinného provádění přijatých předpisů je třeba vynaložit další úsilí. Pokud jde o *právo duševního vlastnictví*, k určitému pokroku došlo především v oblasti práv průmyslového vlastnictví. Je však třeba vyvinout větší úsilí, aby se posílila donucovací kapacita, administrativní struktury a politická vůle k boji proti pirátství a padělání a aby se dostalo závazkům vyplývajícím z dohody o stabilizaci a přidružení. Přípravy pro harmonizaci s *acquis* jsou zatím v počátečním stádiu.

V oblasti *hospodářské soutěže* lze vykázat určitý pokrok, který se hlavně týká právního rámce. Je třeba vynaložit značné úsilí, aby se stávající právní předpisy prováděly efektivněji, především pokud jde o fungování Komise pro ochranu hospodářské soutěže.

K určitému pokroku došlo v oblasti *finančních služeb*, neboť země v různých odvětvích pokračovala ve svém úsilí sladit vnitrostátní právní předpisy se standardy EU. Některé nedostatky však přetrvávají, především co se týče standardů kontroly v odvětví bankovních a pojišťovacích služeb.

Značného pokroku bylo dosaženo v některých částech oblasti *informační společnosti a médií*. Došlo k dalšímu sladění právních předpisů v oblasti elektronických komunikací a informačních technologií i v odvětví audiovizí. Je však třeba ještě dosáhnout pokroku při

liberalizaci telekomunikačního trhu, zajištění zásady nediskriminace mezi provozovateli a zajištění nezávislosti regulačního orgánu tak, aby se ukončilo porušování dohody o stabilizaci a přidružení a aby se splnily klíčové priority vyplývající z evropského partnerství.

K určitému pokroku došlo v oblasti *zemědělství a rozvoje venkova*. Byla zahájena harmonizace právních předpisů, ale zatím je v počáteční fázi. Pokrok byl dosažen v některých částech oblasti *bezpečnosti potravin, veterinární a rostlinolékařské politiky*. Schvalování a provádění právních předpisů, které mají zajistit soulad s *acquis*, je však zpožděné. Přípravy na harmonizaci s *acquis* jsou v příslušných oblastech *rybolovu* v počátečním stádiu.

Dopravní politika vykazuje v některých oblastech dostatečný pokrok. Ve všech odvětvích dopravy je však zapotřebí vyvinout značné úsilí k dosažení souladu administrativní kapacity s *acquis* a k jejímu posílení. V části odvětví energetiky došlo k značnému pokroku. Přijetí prováděcích právních předpisů představuje prioritní záležitost, zejména s ohledem na závazky vyplývající ze Smlouvy o Energetickém společenství, kterou Bývalá jugoslávská republika Makedonie ratifikovala v květnu 2006.

V oblasti *daní* lze vykázat pokrok při dosahování souladu s *acquis*. Je však třeba vynaložit další úsilí, aby se v harmonizaci pokračovalo, aby se zajistilo účinné provádění právních předpisů a aby se posílila administrativní kapacita v oblasti výběru daní.

V oblasti *hospodářské a měnové politiky* lze vykázat jen omezený pokrok. V obecné rovině se však přípravy nacházejí v uspokojivé fázi. Částečný pokrok lze vysledovat v oblasti *statistiky*. Je třeba dosáhnout dalšího souladu s *acquis* a značně posílit administrativní kapacitu.

Významného pokroku bylo dosaženo v oblasti *sociální politiky a zaměstnanosti*, a to především v oblasti pracovních předpisů a předpisů o rovnosti šancí. Velká část *acquis* však stále musí být provedena do vnitrostátního práva, a to zejména v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. K úspěšné reakci na tíživou situaci na pracovním trhu je třeba vyvinout v rámci politiky zaměstnanosti zvýšené úsilí. K určitému pokroku došlo v oblasti *podniků a průmyslové politiky*. Země stále nezavedla průmyslové, technologické a inovační strategie a k tomu, aby rozvinula nástroje a odvětvové politiky, musí vynaložit další úsilí. Pokud jde o transevropské sítě, Bývalá jugoslávská republika Makedonie se účastní regionálních iniciativ. Potřeba zásadní finanční podpory nadále představuje překážku zlepšování infrastruktur. V oblasti *regionální politiky a koordinace strukturálních nástrojů* byl dosažen jen částečný pokrok. Bude třeba vynaložit značné úsilí, aby se sladily právní předpisy o regionálním rozvoji s *acquis* a aby se posílil institucionální rámec a administrativní kapacita.

Pokud jde o *soudnictví a základní práva*, byl novelizován ústavní a právní rámec, což umožní provádění reformy soudnictví. K určitému pokroku došlo v právním a institucionálním rámci pro boj proti korupci. Zvyšování nezávislosti a účinnosti soudnictví představuje i nadále zásadní výzvu a pro boji proti korupci je třeba zajistit silnou politickou vůli. Co se týče základních práv, je zde prostor pro zlepšení. Situace v oblasti ochrany osobních údajů nadále vyvolává obavy. V některých částech oblasti *práva, svobody a bezpečnosti* došlo k pokroku, především pokud jde o migraci, vízovou politiku a správu hranic. Je zapotřebí dále provádět strategii správy hranic. Pokrok v oblasti soudní a policejní spolupráce a v boji proti organizovanému zločinu byl spíše omezený. K lepšímu vymáhání práva a k posílení administrativní kapacity je třeba vyvíjet značné a konstantní úsilí.

Bývalá jugoslávská republika Makedonie zahájila přípravu integrální politiky v oblasti *vědy a výzkumu*. Pokrok lze vysledovat v oblasti *vzdělávání a kultury*. Pokud jde o *životní prostředí*, byl dosažen určitý pokrok v posilování právního rámce. Přípravy na dosažení souladu s *acquis*, které spadá do této kapitoly, jsou v počátečním stádiu a bude třeba vynaložit značné úsilí, aby se zajistilo provádění a vymáhání právních předpisů. Pokud jde o *ochranu spotřebitele a zdraví*, v legislativní oblasti došlo k určitému pokroku, především v oblasti opatření týkajících se bezpečnosti. Aby se v celé zemi vytvořil fungující systém ochrany zdraví a spotřebitele, je třeba provést další harmonizaci s *acquis* a vynakládat v tomto směru konstantní úsilí.

Co se týče *celní unie*, došlo k zásadnímu pokroku v legislativní oblasti. Poplatky, které představovaly porušování dohody o stabilizaci a přidružení, byly v souladu s klíčovou prioritou evropského partnerství zrušeny. K náležitému vymáhání právních předpisů bude zapotřebí další posílení administrativní kapacity, pokud jde o personální obsazení, výpočetní techniku a další vybavení.

V některých částech oblasti *vnějších vztahů* došlo k pokroku, zejména se jedná o oblast dvojího využití zboží a regionální integrace v rámci iniciativy Středoevropské dohody o volném obchodu. Pokrok byl dosažen v některých částech oblasti *zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky*. Bude zapotřebí dosáhnout dalšího souladu s *acquis*, a to především v oblasti mezinárodních omezujících opatření.

Pokrok v legislativní oblasti lze vysledovat i v případě *finanční kontroly*. Bude zapotřebí vyvinout značné úsilí, aby se především posílila veřejná vnitřní finanční kontrola, vnější audit a kapacity pro boj proti podvodům. V oblasti *finančních a rozpočtových předpisů* došlo jen k omezenému pokroku. Základní zásady však byly zavedeny a instituce zřízeny.

Černá Hora

Pokud jde o **politická kritéria**, Černá Hora dosáhla určitého pokroku. Z velká části reagovala na klíčové priority evropského partnerství, ale ještě je třeba dosáhnout zásadních výsledků.

Černá Hora bezproblémově zvládla celkový postup vedoucí k její nezávislosti, včetně organizace a provedení referenda, které se konalo dne 21. května 2006 a proběhlo v souladu s požadavky ústavní listiny a doporučení Evropské unie. Černá Hora v současné době vytváří právní a institucionální uspořádání, které vyžadují její nové pravomoci nezávislého státu. Bude muset především schválit ústavu. Ústava by měla odpovídat evropským standardům a měla by být schválena na základě širokého konsensu. Černá Hora bude rovněž muset podepsat a ratifikovat mezinárodní dohody, jejichž smluvní stranou byl svaz Srbska a Černé hory.

Pokud jde o **demokracii a právní stát**, volby do parlamentu, které se konaly dne 10. září 2006, proběhly v souladu s mezinárodními standardy.

Vláda i parlament vyvíjejí konstantní úsilí k tomu, aby fungovaly účinněji. Vláda v hlavních oblastech své činnosti vytvořila koordinační mechanismus. Parlament přijal nový jednací řád. Začaly vznikat prvky pro dosažení politického konsensu o hlavní orientaci země, včetně evropského partnerství. Tento postup musí důsledně pokračovat a musí se hlavně odrážet v činnosti parlamentu.

Pokračovalo se ve vytváření právního rámce pro reformu *veřejné správy* a byl zaveden nový systém nábory pracovníků. Zlepšilo se vzdělávání státních úředníků. Veřejná správa je však i nadále oslabována závažnými nedostatky. V souladu s klíčovou prioritou evropského partnerství je třeba zajistit, aby veřejná správa nepodléhala politickému vlivu a aby byla profesionální.

I nadále pokračuje celkové posilování *soudního systému*. Jedná se o klíčovou prioritu přístupového partnerství. Krok správným směrem představuje schválení zákona o vzdělávání v soudnictví a vytvoření státního střediska pro vzdělávání v soudnictví. V praxi se však nadále vyskytují problémy související s účinností a nezávislostí soudnictví. Na vznikající konsensus o reformách soudnictví by měla navázat konkrétní opatření o jejich provádění a brzy by měly být finalizovány plány, které budou doplněny přidělením příslušných zdrojů. Jmenování a kariérní postup soudců a státních zástupců musí být zbaveno politického vlivu a musí vycházet z profesionálních a objektivních kritérií.

Zvětšila se vůle k dosažení pokroku v oblasti *boje proti korupci*, a to především díky tomu, že vláda přijala řadu plánů a zlepšila poskytování zpráv. Ředitelství pro boj s korupcí začalo rozesílat jednotlivé případy příslušným orgánům. Korupce však v Černé Hoře nadále představuje rozšířený problém a v celkovém právním a institucionálním uspořádání se vyskytují nedostatky, které umožňují, aby korupce omezovala schopnost států korupci účinně předcházet a stíhat. Parlament neschválil novelu zákona o střetu zájmů, který musí být zásadním způsobem zrevidován a důsledně prováděn.

V oblasti *lidských práv a ochrany menšin* se Černá Hora nachází v počáteční fázi procesu vytváření právního a institucionálního uspořádání v důsledku získání nezávislosti. V nadcházejícím období je třeba věnovat zvláštní pozornost ústavním zárukám lidských práv a práv menšin, a to především ve výkonu trestu odnětí svobody, při výkonu svobody vyznání, při zajišťování nediskriminace a v situaci Rómů a uprchlíků. Je třeba posílit nezávislost a profesionalitu médií a důsledněji provádět zákon o přístupu k informacím. Měla by být zachována nezávislost vysílacího subjektu.

Pokud jde o *regionální záležitosti a mezinárodní závazky*, v současné době je spolupráce s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii uspokojivá a v souladu s klíčovou prioritou přístupového partnerství. Tento stav by měl být zachován. Problémem nadále zůstává probíhající vyšetřování související se zmizením řady bosenských uprchlíků v roce 1992. Černá Hora je aktivním účastníkem *regionální spolupráce*. Aktivně se účastní regionálních iniciativ, např. v oblasti letectví, dopravní infrastruktury a energetiky. Se sousedními zeměmi má dobré vztahy. Ke stabilitě v regionu přispělo bezproblémové urovnání otázek, které nebyly po získání nezávislosti se Srbskem vyřešeny. Černá Hora zaujala konstruktivní přístup k otázce Kosova, což je klíčovou prioritou evropského partnerství.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Černá Hora zaznamenala částečný úspěch na cestě k fungujícímu tržnímu hospodářství. Aby se vyrovnala s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie, je třeba dále vyvíjet další reformní úsilí.

Země dosahuje obecného konsensu ohledně základů hospodářských politik. Postupně se upevňuje makroekonomická stabilita. Zrychlil se především hospodářský růst a inflace byla utlumená. Snížil se veřejný dluh a dále se zvyšovaly rozpočtové příjmy. Přímé zahraniční investice byly i nadále výrazné. Liberalizace cen je téměř dokončena. Program privatizace pokračuje uspokojivě a ještě více byla zjednodušena registrace podnikatelských subjektů.

Zlepšila se schopnost soudů řešit obchodní spory. Zlepšilo se finanční zprostředkování a probíhá restrukturalizace síťových odvětví.

Hospodářský růst však i nadále závisí pouze na několika hlavních odvětvích a podnicích. Zvýšila se vnější nerovnováha. Pracovní trh je i nadále rigidní a míra nezaměstnanosti vysoká. Je třeba zlepšit systém finanční kontroly, a to jak pro vnitřní, tak pro vnější kontroly. Podnikatelské prostředí nadále omezuje systém právních předpisů, a to i na místní úrovni. Míra investic do infrastruktury je nízká. Dluhy a nedoplatky, které mají některé veřejné podniky vůči vládě, jsou značné. Je třeba posílit strukturu státní podpory. Je třeba zavést systém kontrol ex ante, který se bude vztahovat na všechna nová opatření podpory. Veřejné podniky musí být ještě restrukturalizovány a plán privatizace byl dokončen jen částečně. V současné době se zlepšila otevřenost k obchodní výměně a integraci s EU, ale i nadále není dostatečná. Je třeba, aby byly privatizační postupy účinné a spravedlivé.

Černá Hora dosáhla ve většině oblastí určitého pokroku v aproximaci právních předpisů a politik s **evropskými standardy** a pokročila v posilování své administrativní kapacity, především pokud jde o koordinaci otázek evropské integrace, včetně vyjednávání dohody o stabilizaci a přidružení. Stále se však nachází v počáteční fázi příprav a pro finalizaci legislativního procesu a jeho provádění bude třeba vyčlenit značné finanční prostředky.

V oblasti **vnitřního trhu** Černá Hora zahájila legislativní a administrativní přípravy, aby mohla zcela přebrat nové pravomoci související se standardizací, certifikací, metrologií, dohledem nad trhem a právy duševního vlastnictví. Ochrana spotřebitele a zdraví, včetně veterinárních a rostlinolékařských kontrol a kontrol rybolovu, jsou i nadále v počátečním stádiu příprav. Je třeba zlepšit a posílit provádění právních předpisů v oblasti práv duševního vlastnictví. Černá Hora bude rovněž muset přistoupit ke všem mezinárodním dohodám v této oblasti, jejichž smluvní stranou byl svaz. .

Pokrok byl dosažen v oblasti *služeb a práva na usazování a volného pohybu kapitálu*.

Pokročila reforma *cel*, ale přetrvávají závažné problémy související s právním rámcem a prováděním pravidel původu. V této oblasti je třeba přizpůsobit právní předpisy standardům EU, protože to je zásadní pro sjednání a provádění dohody o stabilizaci přidružení. Na pozemních hranicích byly v současné době vybudovány bezcelní obchody, které jsou důvodem k obavám a zvyšují riziko pašování. Je třeba provádět reformy v oblasti *daní*.

Dostatečný pokrok lze vysledovat v oblasti *hospodářské soutěže*. Je však třeba dosáhnout dalšího pokroku, pokud jde o funkční nezávislost orgánu pro hospodářskou soutěž a poskytování zdrojů tomuto orgánu a pokud jde o postup příprav na přijetí a provádění právního rámce státních podpor. K určitému pokroku došlo v oblasti *zadávání veřejných zakázek* a novelizované právní předpisy, které byly v současné době připraveny, by měly posílit činnost příslušných orgánů. Celkové provádění právních předpisů o zadávání veřejných zakázek však doposud nebylo uspokojivé a je třeba jej zlepšit. Pro provádění dohody o stabilizaci a přidružení je třeba dosáhnout v těchto oblastech pokroku. Pokud jde o *politiku zaměstnanosti*, lze vykázat jen omezený pokrok. Nezaměstnanost představuje v Černé Hoře i nadále závažný problém a neexistují zde příslušná opatření, která by reflektovala potřeby a dovednosti. Většina *acquis* musí být ještě provedena do vnitrostátního práva, zejména v oblasti bezpečnosti a zdraví při práci a rovnosti mužů a žen. V oblasti *vzdělávání* jsou probíhající reformy důkazem, že probíhá integrace do evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání v souvislosti s boloňským procesem. Je však třeba vynaložit značné úsilí, aby se v souvislosti s požadavky hospodářství vytvořily potřebné kvalifikované právní síly.

Pokud jde o *odvětvové politiky*, Černá Hora dosáhla částečného pokroku při provádění priorit evropského partnerství v oblasti průmyslu a malých a středních podniků. V případě zjednodušení systémů licencí však byl pokrok jen minimální. Je třeba zlepšit podnikatelské prostředí tím, že se zjednoduší administrativní postupy. Je třeba provést restrukturalizaci odvětví oceli, aby se oživilo a bylo konkurenceschopné.

K částečnému pokroku došlo v oblasti *zemědělství*. Vláda schválila strategie pro rozvoj zemědělství a rybolovu a předložila je veřejnosti k diskusi. Černá Hora připravila plány rozvoje veterinární oblasti. Obecně dosáhla za podpory EU částečného pokroku s reformami a přidělila rozpočtové zdroje. Provádění reformy však stále neodpovídá evropským standardům a musí být posíleno.

Přípravy v oblasti *životního prostředí* jsou stále v počátečním stádiu. Byly schváleny strategické dokumenty a právní předpisy, ale ještě je třeba značně posílit administrativní kapacitu řídicích a kontrolních orgánů, která souvisí se životním prostředím.

Určitý pokrok lze vykázat v oblasti *dopravy a energetiky*. Černá Hora se aktivně podílí na regionálních dopravních sítích a na základě nich rozhoduje o svých prioritách. K pokroku došlo při schvalování zákona o silniční dopravě. V oblasti energetiky lze vykázat pokrok především v oblasti restrukturalizace odvětví elektřiny a plynu a při prosazování energetické účinnosti. Černá Hora ratifikovala *Smlouvu o Energetickém společenství*.

Pokrok byl dosažen v oblasti *veřejné vnitřní finanční kontroly* a vnějšího *audit*. Státní orgány auditu úspěšně posílily svou kapacitu. Černá Hora však musí podstatně zlepšit svůj systém vnitřní i vnější kontroly a státní orgány auditu by měly být změněny na nejvyšší orgány auditu, tj. budou pracovat podle osvědčených postupů EU a budou mít ústavní záruky.

V oblasti *statistiky* bylo dosaženo pokroku, který se týká zřízení národního statistického systému v Černé Hoře. Celková kvalita je však i nadále nedostatečná. Statistický úřad Černé Hory a ostatní části národního statistického systému musí být podstatně posíleny, aby mohly provádět závazky a aby poskytovaly včasné, spolehlivé a přesné statistiky podle standardů EU.

V oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti* bylo dosaženo určitého pokroku, který souvisí se *správou hranic*. Na základě vyhlášení nezávislosti získala Černá Hora veškeré pravomoci v oblasti *vízové politiky, azylu a migrace*. Byly zahájeny přípravy na vytvoření právního a institucionálního rámce, který je nezbytný pro provádění *acquis*.

Dostatečný pokrok lze vysledovat v oblasti *boje proti praní peněz*. Ředitelství pro boj proti praní peněz, které je součástí finanční zpravodajské jednotky, zlepšilo spolupráci s donucovacími orgány i se sousedními zeměmi. Musí však být značně posílena koordinace a výměna informací.

K částečnému pokroku došlo v oblasti boje proti *drogám*. Černá Hora je tranzitní zemí pro nelegální obchod s drogami a spotřeba drog se zvyšuje.

Částečného pokroku bylo dosaženo v souvislosti s celkovou restrukturalizací *policie*. Zdroje a prostředky, která má policie hlavně v oblasti boje proti organizovanému zločinu k dispozici, jsou i nadále nedostatečné.

Černá Hora dosáhla určitého pokroku v *boji proti organizovanému zločinu*. V srpnu 2006 byl přijat akční plán k provádění strategie boje proti korupci a organizovanému zločinu. Nyní by mělo následovat posílení prováděcí kapacity donucovacích orgánů. K určitému pokroku došlo v oblasti *boje proti obchodování s lidmi*. Z veřejných zdrojů byl vybudován přístřešek pro oběti. Přípravy na schválení zákona o ochraně osobních údajů, což je klíčová priorita dohody o stabilizaci a přidružení, pokračují. Situace v oblasti ochrany osobních údajů nadále vyvolává obavy. Černá Hora v současné době posiluje své kapacity v oblasti boje proti *terorismu*.

Srbsko

Pokud jde o **politická kritéria**, Srbsko dosáhlo v souladu s evropským partnerstvím pokroku. Je však třeba reagovat na řadu zbývajících výzev. Srbsko zatím zejména nesplnilo mezinárodní závazek plně spolupracovat s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii, což je podmínka pro ukončení jednání o dohodě o stabilizaci a přidružení.

Pokud jde o **demokracii a právní stát**, Srbsko se v souladu s ústavní listinou stalo poté, co Černá Hora získala nezávislost, následnickým státem svazu Srbska a Černé Hory. Příslušné orgány zvládly tento proces velmi odpovědně. Vyřešení otázek mezi těmito dvěma republikami probíhá bez problémů. Srbsko převzalo politiky a instituce bývalého svazu. Tento proces ještě nebyl ukončen.

Vítaným krokem je přijetí nové *ústavy*. Nadále však přetrvávají oblasti, které jsou předmětem obav, a to zejména nezávislost soudní moci. Je třeba řádně vytvořit a provádět ústavní rámec, aby se posílila demokracie a právní stát a aby se do budoucna zajistila slučitelnost se závazky, které vyplývají z členství v EU. Co se týče Kosova, jeho budoucí status bude určen v rámci politického procesu vytvořeného na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1244.

Srbský *parlament* pokračoval v intenzivní legislativní činnosti. Je transparentnější a více otevřený veřejnosti. Revize jeho jednacího řádu je vítaná. Fungování parlamentu však oslabují některé nedostatky. Některým členům parlamentu byl odebrán kontroverzním způsobem poslanecký mandát. Činnost *vlády* je transparentnější. Činnost úřadu pro evropskou integraci byla i nadále dobrá, především v souvislosti s realizací akčního plánu k provádění evropského partnerství. Přetrvává však nedostatečná koordinace tohoto úřadu s vládou. Jednotlivá ministerstva mají různorodé pravomoci a prostředky k tomu, aby se zabývala otázkami evropské integrace.

Pokud jde o *reformu veřejné správy*, která je klíčovou prioritou evropského partnerství, došlo k dalšímu pokroku při vytváření právního rámce pro státní úředníky. V současné době tento rámec splňuje evropské standardy. Srbsko má v řadě oblastí dobrou administrativní kapacitu. V rámci celé správy musí docházet k rozvoji této kapacity. Parlament zatím nejmenoval ombudsmana, jak to vyžaduje příslušný zákon.

Pokračovala *vojenská* reforma, ale potýkala se s obtížemi a odporem některých subjektů v rámci armády. Civilní kontrola vojenských potřeb, která je klíčovou prioritou evropského partnerství, stále není dostatečná. Nová ústava a revidovaný jednací řád parlamentu představují dobrý základ pro účinnější civilní kontrolu.

Byla schválena strategie *soudní* reformy a bylo zahájeno její provádění. Nezávislost soudní moci, kterou uvádí klíčová priorita evropského partnerství, je stále vystavena politickému vlivu. Pokud jde o zrychlení řízení před obchodními soudy, lze vysledovat určité pozitivní

tendence. Účinnost administrativy a soudnictví však stále není uspokojivá. Došlo k dalšímu zpoždění při zřizování správních a odvolacích soudů.

Byla přijata národní strategie a příslušný akční plán pro *boj proti korupci*. V některých odvětvích byly dosaženy konkrétní výsledky. Korupce je však i nadále důvodem k obavám. Je třeba vytvořit jasné a účinné institucionální uspořádání.

Pokud jde o *lidská práva a ochranu menšin*, celková situace v oblasti lidských práv se i nadále zlepšuje. Ministerstvo pro lidská práva a práva menšin bývalého svazu bylo nahrazeno úřadem, který spadá do kompetence předsedy vlády. Činnost tohoto úřadu však ještě musí být ověřena. Nový zákon o církvích a církevních organizacích nezaručuje rovné zacházení s jednotlivými náboženskými obcemi. Stále je třeba přijmout komplexní antidiskriminační zákon a vyvinout další úsilí k prosazování tolerance. Více úsilí je rovněž zapotřebí při předcházení mučení. Nevyřešená zůstává otázka restituce majetku.

Byla přijata opatření k tomu, aby se posílilo zapojení menšin do vzdělávacího systému a jejich zastoupení ve veřejné správě. Problémy však přetrvávaly v oblasti informací ohledně jazyků menšin. Situace mezi jednotlivými etniky ve Vojvodině se zlepšuje. Situace v jižním Srbsku je i nadále napjatá. V Sandžaku došlo k incidentům s bosenskou komunitou. Vláda přijala řadu akčních plánů, které se týkají rómského obyvatelstva. Jejich situace je však i nadále nejistá. Místní integrace uprchlíků, především těch nejvíce zranitelných, je i nadále složitá.

Pokud jde o *regionální záležitosti a mezinárodní závazky*, Srbsko se i nadále podílelo na *regionální* spolupráci a prosazovalo politiky zaměřené na zlepšení vztahů se sousedními zeměmi. K pokroku došlo v oblasti regionální spolupráce v letectví, dopravě, infrastruktuře a energetice. Srbsko doposud nesplnilo svůj závazek plně spolupracovat s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii, což je klíčová priorita evropského partnerství. Srbské orgány se účastní politických rozhovorů ohledně statusu Kosova, které byly zahájeny v roce 2005 pod dohledem OSN. Bělehrad však nesouhlasil s účastí kosovských Srbů na činnosti prozatímních orgánů samosprávy. Je třeba, aby Srbsko v souladu s klíčovou prioritou evropského partnerství zaujalo konstruktivní přístup.

Pokud jde o *hospodářská kritéria*, Srbsko zaznamenalo značný úspěch na cestě k fungujícímu tržnímu hospodářství. Aby se Srbsko vyrovnalo s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie, je třeba dále vyvinout stabilizační a reformní úsilí.

V roce 2005 byl v obecné rovině zachován konsensus týkající se směřování hospodářské politiky a reformy. Hospodářský růst pokračoval. Stávající schodek rozpočtu se snížil, především díky posilujícímu vývozu. Devizová rezerva byla posílena silným přílivem zahraničního kapitálu ve formě výnosů z privatizace a zahraničních půjček obchodních společností a komerčních bank. V souvislosti s privatizací pokračoval značný nárůst přímých zahraničních investic. Měnová politika byla posílena díky fiskální konsolidaci, která v roce 2005 pokračovala díky omezení výdajů a nárůstu daňových příjmů. Snížil se celkový veřejný dluh. V případě penzijní reformy a registrace obchodních společností bylo dosaženo konkrétního pokroku. Pokročila privatizace státních podniků a bankovního sektoru. Zesílily přípravy na restrukturalizaci a privatizaci státních podniků. K určitému pokroku došlo při schvalování právního rámce, který je nezbytný pro síťová odvětví. Hospodářská integrace s EU se zlepšila.

Inflace a vnější zadlužení byly však i nadále poměrně vysoké. Od počátku roku 2006 se zastavila fiskální konsolidace. Předpokládané zvýšení rizik veřejných investic ohrožuje další fiskální konsolidaci a makroekonomickou stabilitu. Zvýšilo se vnější zadlužení, protože se zvýšily půjčky v soukromém sektoru. Míra nezaměstnanosti se dále zvýšila. Počet investic „na zelené louce“ byl zanedbatelný. Podnikové odvětví bylo i nadále celkově slabé, a to díky nedostatečné konkurenci na domácím trhu a pomalému pokroku při restrukturalizaci obchodních společností, privatizaci a postupů pro opuštění trhu. Nová právní úprava úpadku se zatím často neuplatňuje. Kapitálové trhy byly i nadále v počátečním stádiu. Nadále převažovaly zásahy státu do hospodářství.

Srbsko ve většině oblastí dosáhlo pokroku při sbližování právních předpisů a politik s **evropskými standardy**. Srbsko nadále celkově posilovalo svou administrativní kapacitu k tomu, aby bylo schopné řádně provádět dohody o stabilizaci a přidružení. Na cestě k budoucí integraci do EU je však třeba vynaložit úsilí k završení legislativního procesu a provádění právních předpisů, zejména v oblastech obecného zájmu.

Srbsko dosáhlo dobrých výsledků při sbližování právních předpisů a administrativních postupů *acquis* v oblasti **vnitřního trhu**. S cílem splnit požadavky vyplývající z dohody o stabilizaci a přidružení Srbsko v loňském roce vynakládalo konstantní úsilí k tomu, aby sblížilo vnitrostátní právní předpisy s právem EU. Konkrétní pokrok lze vykázat především v oblasti *standardizace, posuzování shody a akreditace, metrologie, volného pohybu služeb, protimonopolní právní úpravy, práva společností a v oblasti cel*. Byl vytvořen právní rámec v oblasti standardizace, certifikace a metrologie a je třeba jej provádět. Byla schválena řada zákonů o finančních službách, čímž došlo k dalšímu sblížení s pravidly EU. Konečně byl zřízen nezávislý protimonopolní orgán. V oblasti správy cel došlo k výraznému pokroku, pokud jde o kontrolu a řízení právních předpisů v celní oblasti.

Srbsko musí v některých oblastech vynaložit úsilí k tomu, aby budoucí dohodu nejen provádělo, ale zároveň využívalo výhody z ní vyplývající. Je třeba, aby Srbsko posílilo administrativní struktury, zejména v oblastech, jako jsou např. *daně, kontrola státních podpor, zadávání veřejných zakázek, práva duševního vlastnictví a ochrana spotřebitele*. Poměrně uspokojivý je stav právních předpisů v oblasti veřejných zakázek a práv duševního vlastnictví. Je třeba vyvinout další úsilí při jejich řádném provádění a vymáhání. Je třeba, aby Srbsko provedlo revizi diskriminačního zdaňování zahraničního zboží a zavázalo se k tomu, že bude postupovat podle kodexu chování EU pro zdaňování podnikatelské činnosti. Zatím nebyl schválen právní rámec pro kontrolu státních podpor a je třeba posílit administrativní kapacitu v této oblasti. Je třeba posílit pravomoci rady pro ochranu spotřebitele.

Pokud jde o **odvětvové politiky**, Srbsko dosáhlo uspokojivého pokroku v řadě oblastí: vzdělávání, zaměstnanost a sociální politika, *politika pro malé a střední podniky, zemědělská politika, statistika, energetika, letectví a dopravní infrastruktura*. Srbsko schválilo nový právní rámec pro vyšší vzdělávání. Srbsko nadále účinně provádělo evropskou chartu pro malé a střední podniky. Srbsko vynaložilo úsilí, aby zreformovalo a modernizovalo odvětví zemědělství, a aktivně se podílelo na zlepšování dopravních sítí v regionu. Srbsko podepsalo dohodu o evropském společném leteckém prostoru. Srbsko se aktivně účastní provádění memoranda o porozumění o rozvoji klíčové regionální dopravní sítě v jihovýchodní Evropě a dopravní observatoře pro jihovýchodní Evropu. Srbsko ratifikovalo Smlouvu o Energetickém společenství.

V některých oblastech je třeba vynaložit více úsilí ke splnění závazků a priorit vyplývajících z evropského partnerství. Patří sem sblížení práva v oblasti *bezpečnosti potravin, životního prostředí, informační společnosti a finanční kontroly*. V oblasti bezpečnosti potravin je třeba posílit administrativní kapacitu, především v rostlinolékařské oblasti. I v oblasti životního prostředí musí Srbsko posílit administrativní kapacitu, aby připravilo nové právní předpisy a zajistilo jejich řádné provádění a vymáhání. Pokud jde o informační technologie, je třeba posílit pravomoci telekomunikačního regulačního orgánu a zlepšit hospodářskou soutěž v tomto odvětví. Co se týče médií, právní rámec představuje důvod k obavám, a to hlavně s ohledem na kapacitu regulačního orgánu. V oblasti finanční kontroly musí Srbsko vytvořit strategii pro zřízení systému veřejné vnitřní finanční kontroly.

Pokud jde o *spravedlnost, svobodu a bezpečnost*, Srbsko převzalo pravomoci bývalého svazu v oblastech *správy víz, správy hranic, azylu a migrace*. Stále je třeba schválit zákon o cizincích, který vymezí budoucí vízový režim. Byly schváleny strategie národní integrované správy hranic a prováděcí akční plán. Doposud nebyl schválen zákon o státních hranicích. Probíhá přesun úkolů kontroly hranic z armády na civilní orgány. V oblasti azylu je třeba přijmout prováděcí právní předpisy, které budou upravovat přijímání a ochranu žadatelů o azyl. V tomto směru neexistuje dostatečná infrastruktura a kvalifikovaný personál. Byla podepsána řada readmisních dohod. Stále je třeba vytvořit právní a finanční rámec pro integraci osob, které byly zpětně přijaty. Určité výsledky lze vysledovat v boji proti ilegální migraci, ale i nadále tato oblast vyvolává obavy.

Provádění zákona o *policii* probíhalo spíše pomalu. Právní předpisy o bezpečnostních službách nebyly dosud schváleny. Pokud jde o boj proti *praní peněz*, došlo k zlepšení právních předpisů, ale přetrvává nedostatečná spolupráce mezi příslušnými agenturami.

Organizovaný zločin je nadále předmětem vážných obav. Zatím nedošlo k finalizaci akčního plánu k provádění národní strategie pro boj proti organizovanému zločinu. Je potřeba dále posilovat specializované útvary v rámci policie, především útvary vyšetřující finanční kriminalitu. Je třeba schválit právní předpisy upravující zabavení a zmrazení finančních prostředků, bankovních účtů a jiných výnosů z trestné činnosti. V rámci provádění zákona o ochraně svědků se objevily nedostatky. Pokud jde o *obchodování s lidmi*, byla znovelizována trestněprávní úprava a již došlo k prvním odsouzením. *Terorismus* a jeho financování byly zapracovány do trestního zákoníku jako konkrétní trestné činy. Je třeba zrychlit ratifikaci a provádění příslušných mezinárodních dohod. Situace v oblasti *ochrany údajů* nadále vyvolává obavy.

Kosovo

Pokud jde o **politická kritéria**, situace v Kosovu byla stabilní a země dosáhla pokroku při převodu pravomocí na prozatímní orgány samosprávy. Bude třeba vynaložit větší úsilí, aby se posílila zásada právního státu. Na krátkodobé priority evropského partnerství bylo reagováno pouze částečně.

Pokud jde o **demokracii a právní stát**, otázka statusu Kosova stále v politické oblasti převažuje. Hlavní politické strany kosovských Albánců dosáhly konstruktivnějšího dialogu, který je však třeba zachovat. Pozornost věnovaná otázce statusu vedla k hladkému provádění některých standardů OSN, ale zpomalila reformy. Vyřešení otázky statusu by mělo představovat základ stabilní demokracie pro všechny občany Kosova bez ohledu na jejich etnický původ, konsolidaci právního státu a prosazování lidských práv a práv menšin. Orgány

Kosova musí začít rozvíjet vizi kosovské budoucnosti poté, co bude rozhodnuto o jeho statusu, a na všech úrovních se zaměřit na řádnou tvorbu politik, důslednou fiskální politiku, účinné orgány a řádnou správu věcí veřejných.

Při posilování úlohy *shromáždění* bylo dosaženo pokroku. Byl přijat balíček důležitých reforem, který zlepšuje kontrolu výkonné moci, finanční odpovědnost a transparentnost. Výbory shromáždění však ne vždy plní svou úlohu v rámci legislativního procesu, což je částečně způsobeno nedostatkem kvalifikovaných pracovních sil na pozicích tajemníků jednotlivých výborů. Stále ještě nezavedly praxi určování *zpravodajů*.

Nástupnictví po zesnulém prezidentovi Rugovovi a ustavení nové *vlády* proběhlo bezproblémově. Klíčovou vládní prioritou je nyní pokrok Kosova v rámci procesu stabilizace a přidružení. Vláda zřídila úřad pro evropskou integraci a přijala akční plán, aby mohla reagovat na priority evropského partnerství.

Pokud jde o *veřejnou správu*, prozatímní orgány zřídily nezávislou kontrolní komisi a výbor pro jmenování do funkcí ve veřejné správě. Zřídily nové ministerstvo spravedlnosti a vnitra. Vláda dosáhla určitého pokroku při zlepšování svých kapacit v oblasti koordinace a tvorby politik. Pokud jde o některé oblasti, kde žijí kosovští Srbové, orgány nad nimi vykonávají jen omezenou kontrolu, zejména v obcích na severu země. Administrativní kapacita Kosova je však nadále nedostatečná a státní služba vykazuje nadměrnou zaměstnanost. Je zapotřebí vypracovat komplexní reformu státní služby. Jmenování ve veřejné správě je i nadále politicky ovlivňováno.

Co se týče *soudního systému*, byly zřízeny kosovská soudní rada a kosovský soudní institut. Důležité pravomoci byly převedeny na prozatímní orgány, aby se zvýšilo místní zapojení a odpovědnost. Stávající úloha shromáždění při jmenování soudců a státních zástupců narušuje nezávislost soudnictví a umožňuje politické i etnické zásahy do náborového procesu, který by měl být objektivní a čistě technický. V oblasti občanského a trestního soudnictví dosáhly kosovské soudní orgány jen omezeného pokroku. Zvýšil se počet nevyřešených případů a ne vždy dojde k výkonu rozhodnutí. Problém nadále představuje přijetí rozhodnutí ve sledovaných případech, které souvisejí s nepokoji z března 2004; vyšetřování případů policií bylo nedůsledné, ukládání trestů bylo mírné a spolupráce se svědky nedostatečná.

Jako reakci na klíčovou prioritu evropského partnerství vláda schválila akční plán boje proti *korupci*, zřídila radu pro boj proti korupci a shromáždění jmenovalo ředitele agentury pro boj proti korupci. Korupce je v Kosovu i přesto značně rozšířená a v boji proti ní bylo dosaženo jen malého pokroku.

V oblasti *lidských práv a ochrany menšin* byl zřízen poradní výbor, který se má věnovat stížnostem osob, které tvrdí, že v jejich případech došlo k porušení *lidských práv* ze strany Prozatímní mise OSN. Mandát mezinárodního ombudsmana vypršel ke konci roku 2005 a shromáždění jmenovalo prozatímního kosovského ombudsmana.

Prezident a předseda vlády zahájili na jaře 2006 viditelnou a dalekosáhlou kampaň zaměřenou na *menšiny*. Oba vyzvali menšinové komunity, aby považovaly Kosovo za svůj domov a aby spolupracovaly s prozatímními orgány samosprávy. Menšiny však mají i nadále znevýhodněné postavení a v boji proti netoleranci je třeba vyvinout další úsilí. Hlavně v létě 2006 došlo k řadě násilných útoků proti kosovským Srbům. Podmínky pro trvalý návrat uprchlíků a vysídlených osob jsou i nadále složité.

Vztahy mezi kosovskými Srby a kosovskými Albánci jsou stále napjaté. Bělehrad nesouhlasí s účastí kosovských Srbů na činnosti prozatímních orgánů samosprávy, a proto kosovští Srbové jejich činnost nadále bojkotují.

Pokud jde o **regionální záležitosti a mezinárodní závazky**, Kosovo posílilo svou účast na regionálních fórech a v iniciativách pro spolupráci, což je klíčová priorita evropského partnerství, a to zejména v oblasti dopravy a energetiky. Smlouva o volném obchodu uzavřená s Bývalou jugoslávskou republikou Makedonie vstoupila v platnost a smlouvy o volném obchodu byly podepsány i s Chorvatskem a Bosnou a Hercegovinou.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Kosovo zaznamenalo částečný úspěch na cestě k fungujícímu tržnímu hospodářství. Aby se mohla Bosna a Hercegovina vyrovnat s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie, musí ještě vyvinout větší úsilí.

Byl zachován obecný konsensus týkající se základů hospodářské politiky Kosova. Měnovou stabilitu i nadále podporovalo používání eura jako jediného zákonného platidla. Fiskální politika se zpřísnila; odráží zásadní snížení podpory dárců a předpokládané vyčerpání rezervy akumulovaných hotovostních vkladů. V souladu s doporučeními vyplývajícími z evropského partnerství byl vytvořen střednědobý rámec hospodářské politiky Kosova, jehož cílem je zajistit udržitelný stav rozpočtů. Byl přijat první střednědobý výdajový rámec, které poskytuje konsolidovaný přehled finančních potřeb v rámci rozpočtu i mimo něj, včetně projektů veřejných investic. Privatizace podniků v socialistickém vlastnictví značně pokročila. Značný pokrok byl dosažen v případě začlenění podniků ve veřejném vlastnictví do privatizace, což je klíčová priorita evropského partnerství.

Makroekonomická stabilita však zatím není dostatečná, a to hlavně díky nejistému fiskálnímu a neudržitelnému vnějšímu postavení. Míra nezaměstnanosti je i nadále vysoká, což je rovněž způsobeno nadměrnými náklady na pracovní síly. Tyto náklady rovněž zpomalují rozvoj soukromého sektoru a vývozní konkurenceschopnost. Je třeba ještě reagovat na zásadní výzvy spočívající v provádění politických závazků, které orgány přijaly, především v oblasti udržitelné fiskální politiky ve střednědobém horizontu. Hospodářskou činnost nadále omezuje neúčinné soudnictví a právní nejistota související s vymáháním vlastnických práv. Přístup malých a středních podniků k vnějšímu financování je omezený. Infrastruktura je i nadále nedostatečná a má často špatnou kvalitu. Dodávky elektřiny jsou nespolehlivé, což rovněž zpomaluje hospodářský rozvoj. Je třeba zrychlit restrukturalizaci podniků ve veřejném vlastnictví, zejména kosovskou energetickou společností.

Kosovo dosáhlo pokroku při sbližování právních předpisů a politik s **evropskými standardy**. V oblasti účinného provádění a vymáhání schválených právních předpisů však došlo jen k omezenému pokroku. Je třeba vynaložit více úsilí, aby se vytvořilo takové administrativní prostředí, které umožní další sbližení právních předpisů s evropskými standardy.

V oblasti **vnitřního trhu** došlo k určitému pokroku, pokud jde o vytvoření systému pro *standardizaci, certifikaci, metrologii, akreditaci a posuzování shody*. V řadě důležitých oblastí, jako je např. *zadávání veřejných zakázek, hospodářská soutěž a ochrana práv duševního vlastnictví*, nelze vykázat velký pokrok. K částečnému pokroku došlo v oblasti *zaměstnanosti, sociální politiky a vzdělávání*. Částečný pokrok Kosovo vykázalo v oblasti *volného pohybu kapitálu*.

Právní předpisy v oblasti cel jsou v obecné rovině v souladu s *acquis* a v reakci na priority evropského partnerství v několika oblastech souvisejících s administrativní kapacitou v oblasti cel (např. zavádění výpočetní techniky, analýza rizik, boj proti korupci) bylo dosaženo uspokojivého pokroku. Revidovaný integrovaný tarif pro Kosovo vstoupil v platnost. Byla provedena komplexní reorganizace celního útvaru Prozatímní mise OSN a byla posílena zpravodajská jednotka a jednotka pro vyšetřování. K pokroku došlo i v oblasti *daní*, i když domácí výběr daní je stále nedostatečný.

Pokud jde o rozvoj *odvětvových politik*, pokrok lze vykázat v oblasti dopravy, což je prioritou evropského partnerství. Vláda schválila dokument o multimodální dopravní politice. Kosovo podepsalo dohodu o zřízení evropského společného leteckého prostoru.

K určitému pokroku došlo ve vztahu k restrukturalizaci *energetických* sítí. Energetický regulační úřad zahájil svou činnost a schválil důležité prováděcí předpisy. Kosovo ratifikovalo Smlouvu o Energetickém společenství. Finanční oživení a spolehlivost energetického odvětví jsou však i nadále nejisté. Míra výběru poplatků je i nadále neudržetelně nízká a míra ztrát z technických důvodů a v důsledků krádeží je nadále vysoká.

Pokud jde o životní prostředí, v oblasti právních předpisů bylo dosaženo uspokojivého pokroku. K určitému pokroku došlo v oblasti zemědělství, zejména ve veterinární oblasti. Pokrok lze vysledovat i v případě *finanční kontroly*.

K pokroku došlo i v případě *audiovizuální* politiky a médií. Zákon o rozhlasu a televizi byl v Kosovu vyhlášen v dubnu 2006. Jen částečného pokroku bylo dosaženo v oblasti elektronických komunikací a informační společnosti.

Určitý pokrok lze vykázat v oblasti *statistiky*. Probíhají přípravy na sčítání obyvatel a domácností. Byla zahájena mezinárodní monitorovací operace, která má statistickému úřadu napomoci s přípravami na sčítání obyvatel tak, aby bylo provedeno podle mezinárodních standardů. Rovněž bylo vynaloženo úsilí, aby se podpořila účast menšin v pilotním projektu sčítání obyvatel. Kapacita statistického úřadu je v obecné rovině stále nedostatečná.

V oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti* bylo dosaženo určitého pokroku, který souvisí se *správou hranic*. V lednu 2006 bylo mezi pohraniční policií a celními úřady podepsáno memorandum o porozumění, jehož cílem je zjednodušení integrované správy hranic.

Středisko pro finanční informace zrevidovalo na základě popudu kosovského bankovního a platebního orgánu právní předpisy proti *praní peněz*.

V oblasti boje proti *drogám* nedošlo k žádnému pokroku. Je třeba posílit kapacitu místní policie v boji proti drogám.

Kosovská policie dosáhla uspokojivého pokroku k tomu, aby se stala profesionálním *policejním* sborem. Byl jmenován kosovský zástupce policejního komisaře a asistenti policejního komisaře v rámci čtyř kosovských policejních služeb. Je třeba vyvinout další úsilí k tomu, aby se vytvořila účinná policejní služba a posílily místní vyšetřovací kapacity v boji proti korupci a organizovanému zločinu.

Je vynakládáno úsilí, aby se zintenzívnil boj proti *organizovanému zločinu*, což je v Kosovu stále závažný problém. Kriminální sítě se rozšiřují do různých sociálních a hospodářských odvětví i do politiky. Hlavní výzvu i nadále představuje zabezpečení odborného personálního obsazení kosovské policie. Je stále potřeba přijmout právní předpisy upravující utajení totožnosti informátorů. Jen částečného pokroku bylo dosaženo v boji proti *obchodování s lidmi*; Kosovo je v oblasti obchodování s lidmi i nadále zdrojem, tranzitním místem i místem určení. K žádnému pokroku nedošlo v oblasti ochrany osobních údajů, což stále vyvolává obavy.

Turecko

Turecko i nadále dostatečně plní kodaňská **politická kritéria** a pokračuje v politických reformách. V minulém roce se však jejich tempo zpomalilo. Pokud jde o svobodu slova, je třeba ještě vyvinout značné úsilí. Další zlepšení se požaduje také v oblasti práv nemuslimských náboženských společenství, práv žen, odborových svazů a v oblasti civilní kontroly vojenských potřeb.

Pokud jde o *demokracii a právní stát*, v oblasti *veřejné správy* byl přijat zákon o zřízení funkce ombudsmana. V oblasti reformy státní služby nelze konstatovat žádný pokrok.

Co se týče oblasti *civilních a vojenských vztahů*, parlament schválil revidovaný soudní řád pro řízení před vojenskými soudy, který posiluje záruky žalovaných. Vysocí představitelé armádních sil však i nadále přistupovali k veřejným prohlášením, která měla ovlivnit oblasti zcela mimo rámec jejich pravomoci.

K pokroku došlo v oblasti *soudní reformy*. Uplatňování nových právních předpisů soudy je však zatím nejednoznačné a je třeba ještě posílit nezávislost soudní moci.

K určitému omezenému pokroku došlo v případě legislativních reforem v oblasti boje proti *korupci*. Korupce je i nadále velmi rozšířená. Politiky v oblasti boje proti korupci jsou nedostatečné a je třeba posílit orgány činné v boji proti korupci.

Pokud jde o *lidská práva a ochranu menšin*, postupně se snižuje počet nahlášených případů *mučení a špatného zacházení*. Důvodem k obavám však zůstává podezření z mučení a špatného zacházení mimo vazební zařízení na jihovýchodě země. Problém rovněž představuje beztrestnost přípravy mučení. Je třeba pozorně sledovat dopad novelizace zákona o boji proti terorismu na základní svobody. Tato novela zavádí rozsáhlý seznam trestných činů souvisejících s terorismem a oslabuje záruky poskytované žalovaným.

V obecně rovině se v turecké občanské společnosti zintenzívnila debata o celé řadě otázek, včetně tradičně velmi citlivých témat. I přes tuto tendenci není v právním řádu *svoboda slova* zaručena v souladu s evropskými standardy. Nedávné rozhodnutí kasačního soudu představuje precedent týkající se článku 301 trestního zákoníku, jenž svobodu slova omezuje. Značný počet osob byl navíc stíhán z důvodu vyjádření nenásilných názoru. Je třeba zajistit soulad článku 301 a dalších ustanovení tureckého trestního zákoníku, která omezují svobodu slova, s Evropskou úmluvou o lidských právech.

V souvislosti s dokonalejším prováděním opatření, která byla nedávno přijata, se uvolnilo omezení *svobody shromažďování* a *svobody sdružování*. V některých případech však bezpečnostní složky provedly během demonstrací nepřiměřené zásahy. Nadále přetrvávají problémy se zakládáním sdružení, která by prosazovala jednotlivé kulturní identity.

Pokud jde o *svobodu vyznání*, přijetí zákona, který má zlepšit situaci náboženských menšin, bylo několikrát odloženo, a problémy, kterým čelí nemuslimská náboženská společenství, nadále přetrvávají. V případě společenství Alevi nedošlo k žádným změnám. V souladu s Evropskou listinou o úmluvou o lidských právech je třeba vytvořit právní rámec, aby mohla náboženská společenství fungovat bez zbytečných překážek.

Právům žen je v Turecku věnována rostoucí pozornost a občanská společnost v této oblasti hraje stále důležitější úlohu. Právní rámec je celkově uspokojivý. V praxi však práva žen nejsou vždy chráněna, a to zejména v nejchudších regionech země. Je třeba systematictěji vyšetřovat tzv. „trestné činy ve jménu cti“, na což by mělo případně navázat stíhání a obvinění.

V oblasti *práv dětí* došlo jen k nepatrným změnám. Je třeba zlepšit provádění právních předpisů o vzdělávání a zaměstnávání dětí mladších patnácti let.

Žádná právní úprava nebyla přijata v oblasti *práv odborových organizací*. Turecko stále ještě nesplňuje standardy EU a MOP (Mezinárodní organizace práce), především pokud jde o právo na stávku a právo na kolektivní vyjednávání.

Postoj Turecka k *právům menšin* je nadále omezený. Turecko neratifikovalo mezinárodní právní nástroje o právech menšin. Pokud jde o *kulturní práva*, v ostatních jazycích, než je turečtina, je povoleno jen omezené vysílání. Omezení výuky takových jazyků ve veřejném vzdělávacím systému přetrvává. Veškerá soukromá zařízení, nabízející kurzy v kurdštině, byla zavřena v srpnu 2005. Obecná omezení používání jiných jazyků, než je turečtina, jsou přísná jak v politickém životě, tak v přístupu k veřejným službám.

Turecko bylo cílem rostoucího počtu teroristických útoků, a to především ze strany Kurdské strany pracujících (PKK), která je jednou z teroristických organizací uvedených na seznamu EU. EU tyto teroristické útoky velmi odsoudila.

Je třeba, aby Turecko řešilo vážné hospodářské a sociální problémy na *jihovýchodě* země a aby zajistilo, že kurdská populace může zcela využívat práv a svobod. Problémy nadále představuje řada osob vysídlených v rámci Turecka.

S ohledem na ***regionální záležitosti a mezinárodní závazky*** Turecko vyjádřilo konstantní podporu úsilí OSN, které směřuje k nalezení komplexního vyřešení *problému Kypru*. Ve vztahu ke Kyperské republice však došlo k pokroku v oblasti normalizace dvoustranných vztahů těchto zemí. Od podpisu dodatečného protokolu k dohodě o přidružení v červenci 2005 Turecko nepokročilo v jeho úplném provádění a v odstraňování všech překážek volného pohybu zboží, mezi které patří i omezení přímých dopravních linek s Kyprem. Evropská rada na svém zasedání v červnu 2006 připomenula, že Rada v průběhu roku 2006 přezkoumá provádění dodatečného protokolu a zajistí následné řešení otázek obsažených v prohlášení EU ze dne 21. září 2005.

Vztahy s Řeckem se vyvíjejí v pozitivním směru, ale nedošlo k žádnému pokroku při řešení přetrvávajícího sporu ohledně hranic. Na schůzce ministrů zahraniční těchto dvou zemí byl sjednán nový balíček opatření k vytvoření větší oboustranné důvěry. Dobré sousedské vztahy jsou i nadále klíčové.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Turecko lze považovat za fungující tržní hospodářství, pokud si udrží stávající výsledky v oblasti stabilizace a reform. Turecko by mělo být ve střednědobém horizontu schopné vyrovnat se s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie za předpokladu, že bude důsledně dodržovat stabilizační politiku a přijme další rozhodující kroky na cestě ke strukturálním reformám.

Konsensus ohledně hlavních prvků tržního hospodářství celkově přetrvává. Makroekonomické politiky orientované na zajištění stability přispěly silnému hospodářskému růstu a rostoucí odolnosti vůči otřesům. Rozpočtové schodky a míra celkového veřejného dluhu se významně snížily a byla přijata některá klíčová opatření k posílení systému sociálního zabezpečení. Nezávislost regulačních a kontrolních agentur byla potvrzena a zvláštní výhody týkající se státních bank se přestávají uplatňovat. Privatizační proces získal na tempu. Prohloubila se bankovní i nebankovní finanční odvětví a jejich kontrola se posílila. Hospodářství se více otevřelo zahraničnímu obchodu a investicím. Centrální banka a vláda nadále prováděly politiku boje proti inflaci.

Poměrně vysoké potřeby externího i vládního financování jsou i nadále vysoce závislé na uvážení investorů, což pro makroekonomickou stabilitu představuje potenciální hrozbu. Je proto třeba dále posílit fiskální konsolidaci a účinně ji podpořit strukturálními opatřeními. Je třeba věnovat pozornost boji proti nezákonnému zaměstnávání. Nerovnováha na pracovním trhu přetrvává. Míra zaměstnanosti je velmi nízká a tato tendence pokračuje, především pokud jde o ženskou část populace. Politické reakce na tyto nerovnováhy byly omezené a nemzdové náklady na nábor pracovních sil jsou nadále značné. Průměrný standard vzdělání je poměrně nízký a přetrvávají značné rozdíly. Podnikatelské prostředí bylo negativně ovlivněno omezeními při opouštění trhu a nedostatečnou transparentností v oblasti státních podpor. Proces restrukturalizace odvětví energetiky pokračoval velmi pomalu.

Turecko zlepšilo svou **schopnost přijmout na sebe závazky vyplývající z členství**. Ve většině oblastí bylo dosaženo pokroku. Plnění krátkodobých priorit v rámci přístupového partnerství se však v řadě oblastí opožďuje. Turecko stále nespĺnilo řadu povinností týkajících se celní unie. Je třeba přijmout řadu dalších opatření, aby se zlepšila úroveň souladu s *acquis* a institucionální a administrativní kapacita.

Pokrok v oblasti *volného pohybu zboží* byl nevyvážený. K určitým zlepšením došlo v oblastech, jako je např. akreditace, standardizace a posouzení shody. Řada ustanovení právních předpisů je však i nadále v rozporu s obecnou zásadou volného pohybu zboží a stále existují technické překážky obchodu. V oblasti *volného pohybu pracovníků* nedošlo k žádnému vývoji. Soulad s *acquis* v oblasti *práva na usazování* a *svobody poskytování služeb* je i nadále omezený. Turecko vykázalo jen velmi malý pokrok v oblasti *volného pohybu kapitálu*. Soulad s *acquis* je neúplný, a to zejména v oblasti boje proti praní peněz. Nabyvání nemovitostí cizími státními příslušníky je omezeno.

V oblasti *zadávání veřejných zakázek* lze vykázat jen velmi omezený pokrok. Rozsah působnosti právních předpisů byl zúžen zavedením výjimek. V Turecku neexistuje organizace, která by zajišťovala uplatňování soudržné politiky ve všech oblastech, které souvisejí se zadáváním veřejných zakázek. K omezenému pokroku došlo v oblasti *práva obchodních společností*. Turecko přijalo většinu mezinárodních účetních standardů. Ty však nejsou pro většinu tureckých obchodních společností právně závazné, neboť tyto společnosti podléhají pouze daňové oznamovací povinnosti. Míra souladu s *acquis* je nízká. V oblasti *práv duševního vlastnictví* soulad s *acquis* pokročil a zlepšila se administrativní kapacita. Je však třeba dosáhnout dalšího pokroku, především v reakci na organizované pirátství a padělání. Je třeba navíc posílit spolupráci a koordinaci mezi příslušnými orgány. Pro nespecializované soudy nižšího stupně je obtížné právní předpisy řádně provádět.

Pokrok v oblasti *hospodářské soutěže* je nevyvážený. Soulad s *acquis* v protimonopolní oblasti dobře pokračuje a vymáhání právních předpisů orgánem pro ochranu hospodářské soutěže je uspokojivé. V oblasti státních podpor však nebylo dosaženo žádného pokroku: Turecko nevypracovalo náležitý právní rámec ani nevytvořilo administrativní struktury, aby provedlo právní předpisy EU. Je ještě třeba splnit příslušné závazky vyplývající z dohody o přidružení.

Turecko vykázalo určitý pokrok v oblasti *finančních služeb*. Zlepšení představuje nový zákon o bankách a právní předpisy o úpadku v odvětví pojišťovnictví a doplňkové oblasti penzijního připojištění. Soulad právních předpisů v oblasti pojišťovnictví je omezený. Další úpravy jsou zapotřebí v oblasti investičních služeb a trhu s cennými papíry, především pokud jde o systém odškodnění investorů, přeshraniční poskytování služeb, zveřejňování požadavků a prospekty. Je třeba dále posílit kontrolní kapacitu, především v oblasti pojišťovnictví a trhu s cennými papíry.

K pokroku došlo v částech oblasti *informační společnosti a médií*, včetně *místního vysílání v jiných jazycích*. Turecko vybuďovalo dobrou základnu pro další sladování oblasti elektronických komunikací a informačních technologií s *acquis*. Celkový soulad oblasti médií a audiovizuální politiky je velmi omezený.

Co se týče *zemědělství*, k omezenému pokroku došlo v oblasti rozvoje venkova. Provádění právních předpisů však ohrožuje zpoždění se schvalováním prováděcích opatření a vytvářením administrativních struktur. Je třeba vytvořit většinu administrativních struktur pro provádění společné zemědělské politiky. Politika Turecka spočívající v navázání finanční podpory na úroveň produkce neodpovídá reformě společné zemědělské politiky. Celkový soulad je proto omezený. V oblasti *rybolovu* Turecko nedosáhlo žádného pokroku. Do tureckého právního řádu nebyly zapracovány důležité části *acquis*. Nebyly zavedeny struktury k provádění společné rybářské politiky. K omezenému pokroku došlo při dosahování souladu v oblasti *veterinární, rostlinolékařské a potravinové politiky*. Nebyl vypracován právní rámec ani zavedeny administrativní struktury umožňující provádění *acquis*. Kontrolní systémy jsou obecně slabé. Hlavní problém spočívá ve veterinárním odvětví, zejména pokud jde o stav zdraví zvířat a neexistenci účinného kontrolního systému pro choroby zvířat.

Dopravní politika vykazuje určitý pokrok. Soulad s *acquis* byl vcelku zajištěn v oblasti silniční dopravy, ale v ostatních odvětvích je nevyvážený. Je třeba věnovat pozornost kapacitám pro provádění a vymáhání práva. Dosud nebylo přijato rozhodnutí o struktuře odvětví železniční dopravy. Mezinárodní dohody o námořní a letecké dopravě nebyly zatím doplněny provedením příslušného *acquis* do vnitrostátního práva. Co se týče *transevropských*

sítí, bylo dosaženo jen omezeného pokroku. K určitému pokroku došlo v oblasti *energetiky*. Soulad s *acquis* je však nevyvážený. Je třeba vypracovat rámcový zákon o energetické účinnosti. Je rovněž třeba posílit administrativní kapacitu a nezávislost regulačních subjektů.

Pokud jde o oblast *daní*, bylo dosaženo omezeného pokroku. Turecký daňový systém je částečně v souladu s *acquis*. Otevřená zůstává především otázka rozsahu a sazeb DPH, struktury a sazeb spotřebních daní a přímého zdaňování obecně. Je třeba neprodleně odstranit všechny diskriminační prvky zdaňování alkoholických a tabákových výrobků.

Turecko dosáhlo pokroku v oblasti *hospodářské a měnové unie*. Přípravy obecně probíhají uspokojivě. Právní předpisy o prevenci hotovostního financování veřejného sektoru i předpisy o zákazu zvýhodněného přístupu veřejných orgánů k finančním institucím nejsou v souladu s *acquis*. Účinnost hospodářské politiky navíc oslabuje neexistence účinných postupů koordinace a spolupráce. Turecko dosáhlo určitého pokroku při používání jednotné klasifikace a v dostupnosti oblasti *statistiky*. Soulad s *acquis* je zatím omezený, ale nové právní předpisy budou představovat značný pokrok.

V oblasti *zaměstnanosti a sociální politiky* Turecko dosáhlo jen částečného pokroku, a to zejména v oblasti sociální ochrany a provádění nového zákona o osobách se zdravotním postižením. Je však třeba zajistit úplné dodržování práv odborových svazů. Je třeba věnovat pozornost boji proti nezákonnému zaměstnávání. Za účelem náležitého provádění *acquis* je třeba posílit administrativní kapacitu.

Turecko vykázalo uspokojivý pokrok v oblasti *podniků a průmyslové politiky*, zejména pokud jde o přijetí právní úpravy o zřízení agentury pro podporu a prosazování investic. Pokrok byl dosažen i v oblasti privatizace, dosahování souladu s definicí malých a středních podniků a přípravy programů v rámci politiky. Soulad s *acquis* pokračuje dobrým tempem.

Pokroku bylo dosaženo v oblasti *regionální politiky a koordinace strukturálních nástrojů*, zejména v souvislosti s přijetím zákona o zřízení rozvojových agentur. Úloha a fungování těchto agentur však představuje určité obavy. Je třeba zlepšit zapojení a odpovědnost a rovněž zvážit rozdělení pravomocí mezi ministerstva na celostátní i regionální úrovni. Dosahování souladu s *acquis* bylo omezené.

Částečný pokrok vykazuje i oblast *soudnictví a základních práv*. K celkovému pokroku došlo v oblasti soudní reformy. Uplatňování nových právních předpisů soudy je však zatím nejednoznačné a je třeba ještě posílit nezávislost soudní moci. K částečnému pokroku došlo v oblasti boje proti korupci, zejména při zvyšování transparentnosti veřejné správy. Korupce je však i nadále rozšířená a činnost protikorupčních orgánů a policie nedostatečná. Rozsah imunity členů parlamentu je příliš široká. Co se týče základních svobod, došlo jen k částečnému pokroku v legislativní oblasti, i když provádění reformy pokračovalo.

V oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti* vykázalo Turecko pokrok, který se týkal azylu, správy hranic, boje proti obchodování s lidmi, cel a policejní spolupráce. Soulad s *acquis* nebyl zcela dosažen v oblastech migrace, boje proti organizovanému zločinu, praní peněz i soudní spolupráce v civilních i trestních věcech.

Další pokrok byl dosažen v oblasti *vědy a výzkumu*, hlavně díky účasti na výzkumných programech EU a přidělování prostředků z rozpočtu. K dalšímu pokroku došlo v oblasti *vzdělávání a kultury*. V obou oblastech je dosahováno uspokojivého souladu s *acquis*.

Souladu je dosahováno v případě předpisů o nakládání s odpady a o hluku. Pokud jde o jiné prvky oblasti *životního prostředí*, včetně mezinárodních dohod, soulad s *acquis* je nedostatečný. Obavy vyvolává nedostatečný pokrok v oblasti horizontálních právních předpisů, zejména v přeshraničních otázkách a otázkách veřejných konzultací. Jen částečného pokroku bylo dosaženo při provádění *acquis* do vnitrostátního práva v oblasti kvality ovzduší, ochrany přírody a kvality vod. Novela zákona o životním prostředí posílí v rámci svého provádění institucionální kapacitu. Záznamy o vymáhání práva jsou nadále nedostatečné.

V oblasti *ochrany spotřebitele a zdraví* se zlepšila ochrana spotřebitele, a to díky zavedení systému dohledu nad trhem. Rovněž se zlepšila oblast veřejného zdraví, především díky vytvoření sítě pro epidemiologický dohled a pro kontrolu přenosných nemocí. Provádění práva je však v obou těchto oblastech nadále nedostatečné.

Členství Turecka v *celní unii* způsobilo, že je v této oblasti dobře připravené. Je však ještě třeba dosáhnout souladu právních předpisů v některých oblastech, jako jsou např. zóny volného obchodu, osvobození od celní povinnosti, boj proti padělanému zboží a kontrola po propuštění zboží. Je třeba celní správu posílit a zahájit přípravy pro IT propojení .

Turecko dosáhlo pokročilé úrovně souladu s *acquis* v oblasti *vnějších vztahů*. Soulad se společnou obchodní politikou EU však zatím nebyl zcela dosažen. Pokračovalo dosahování souladu s *acquis* v oblasti *zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky*. Turecko v rámci své zahraniční politiky zintenzívnilo činnosti týkající se Středního východu, což prosazuje stabilitu regionu. Hranice s Arménií jsou nadále zavřené. Turecko se podílelo na misích v rámci evropské bezpečnostní a obranné politiky. Účast Turecka na evropské bezpečnostní a obranné politice však nadále představuje komplikace. Turecko nadále zamezuje účasti Kypru a Malty na strategické spolupráci mezi EU a NATO. Podobně Turecko nesouhlasilo s přistoupením Kypru k Wassernaarskému ujednání. Turecko ještě musí podepsat statut Mezinárodního trestního soudu.

K určitému pokroku došlo v oblasti *finanční kontroly*. Byly zavedeny některé administrativní struktury a přijaty prováděcí právní předpisy. Zákon o veřejném finančním řízení a kontrole však zatím není plně funkční. I když byla přijata některá prozatímní opatření, struktury k ochraně finančních zájmů EU nejsou zcela dokončeny. Pokud jde o *finanční a rozpočtové předpisy*, Turecko bude muset včas vytvořit koordinační struktury a prováděcí pravidla, aby zajistilo správný výpočet, výběr, platbu a kontrolu vlastních zdrojů.